

ప్రతి దిన ముద్ర క టిం వ ర బ డు ను
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ నెవ్వంబరు 20-వ తేది గురువారము { No. 144
Vol. 16 } శ్రీ భవనాదు సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ పక్షి { సంచిక ౧౪౪

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పకారితే కలకువేలు
జూగ్యతావ్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పొట్ట
కాపును. పార్శ్వపునొప్పుల కారదొలును.
పొట్ట బోగొట్టును. చెమటలు భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

ఆమృతాంజనము అన్ని విధములకు
నొప్పులకు వలచువంటిది.
వంచభాష చీటి చూచి కొను
పొనుము గలగడు.
జక్క-వి దచ్చిలో నహా సీసా 1-1 0-10-0
డబ్బె 1-1 రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.
ఆమృతాంజనం డిపో
6, 7 రంబుకొట్టిపేరి, మద్రాసు
109, ప్రెసిడెన్సీ, ఫోర్ట్, బాంబాయి

ఆంధ్ర యిన్నారెన్న కంపెనీ లిమిటెడ్
మేనేజింగ్ డైరెక్టరు గారికి-బందరు

అయ్య, చూడవచ్చు గండు సత్యనారాయణ గారి
సత్తుంటుంబడుగ గడచిన శ్రీరామనవమి సత్తుంటుంబడుగ భద్రా
చల యాత్రకు వెళ్లి దైవశ్రేయ అవట కలరాతిగిలి ఆకర్షక
ముగ కాలభర్యము నొందెను. అతని మరణపు రిపోర్టుకై యి
పాఠముల పూర్తిచేయించి వంతుగానే నిర్మింపి ఆత్మీయ కాల
యాచనచేయడండా అతని ౧62 సంవత్సర వయస్సు అయిన భీమా
మొత్తము రు 8000/-లు చెటుకే అతని భార్యకు అందచేసి
న దులకు మే మెంతయు కృతజ్ఞులము.
చి త్తరింపుడు. ఇట్లు శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

బందరు } (సం) గుండు మేకటలింగం వ్రాలు
29-8-28 } (సం) గుండు మృత్యుం జయువ్రాలు

అపూర్వ భీమా సౌకర్యములు
నూతనముగ ప్రవేశపెట్టబడినవి

1. స్త్రీల భీమాలు
2. శాశ్వత అంగ వైకల్య సదు
పాయము (Permanent disability
benefit)
వివరములను మాకు వ్రాసి కనుగొనుడు.
కార్యదర్శి,
ఆంధ్ర యిన్నారెన్న కంపెనీ లిమిటెడ్,
మైసూరు

గృహ ము మార్పులు
శ్రీమాన్ వండిత స్వామి శ్రీనివాసాయ్యం
గారు వారు తమనివాసస్థలమును 226, వాల్టాకు
రోడ్డునుండి ఎగ్జిక్యూ టివ్ క్రాసింగుకు దగ్గర
గండురెడ్డి రోడ్డునందు గల నెం 51 రు "రెడ్డింగు"
బంగళాను 1-9-28 తేదినుండి మార్చి రని
యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది.

జ్యోతిష కళా పాఠశాల
పుస్తకాలలో నాల్గవ భాగమున దశాళాభ్యాసము
అచ్చ పూర్తియై సిద్ధముగా నున్నది. యిందు ప్రతిమహాశక్త
ప్రతి అంతర్జాతీయ వివరముగా పుస్తకం శ్రీకాంత్ సహితముగా
ప్రాయబడినది. ఇదివరలో అమ్మబడిన 1, 2, 3 భాగములు
మాడ భీక్షనకు సిద్ధముగా నున్నవి. జ్యోతిషవిద్య 6 మాస
ములలో పాఠ్యవిద్యారా శీర్షబహు. వివరములకు వ్రాయుడు.
ఆ కెల్లె వెంకటేశ్వర్తి, గోపాలపురం,
కొత్తమేళాపట్టణ, గోవాపరిజిల్లా.

స్థాపితము 1890 తండ్రినిలాసము "నంద"

నవరం బంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము.
తృప్తికరముగా లేనిదో వారము దినములలో
వాపసు చేసిన పుచ్చుకొని వైకమిచ్చెదము.
నవనాగరికమునకు తగినట్టి పలు
రకముల గాజులు, ఏసైజునందు కావ
లసినను సిద్ధముగా నున్నవి. జత 1-కి
చేదారం నహా మజారి రు 3-0-0

కోటా మునిరత్నంకెట్టి ఆంతు సన్న్య
సీమకమలములు, రత్నాలు, బంగారు, వెండినగల వర్తకులు,
4247 217, చైనాబజార్ రోడ్డు, మద్రాసు.

మో హి సీ తైల ము
5 రు॥ నూనెగల సీసా 1-3 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగ్య మైనది.
ఇది పునఃపరిశ్రమము శేయు విద్యార్థులు, క్షీరద్రు,
ఉద్యోగిగల మొదలగువారికి. ముఖ్యము, విశ్రాంతి నిచ్చును.
కుండల మోహలాభ్యములకు ప్రావణ్యములను మనోహరముగ
పెంచి కాపాడును. ఈతైలమునందుగల రసజీయమును సువాసన
కల్ప నల గాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగుపొరుగు
వార గుండు పరిచయము వ్యాపించును. తలలో చుండును పుట్ట
నియ్యగు. దీనియందు మనోహరమును సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి
గ్రహాదులయింది కేలపాలిది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి
చున్నాము. కేదేల్యునికొరి పరికరించిన నిజము తెలియగలదు.
అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి - మద్రాసు

కానీ, మహాత్ముడు యోగోపభూషమునకు రాజాలకుండెను. భారతదేశము తరతరములనాటినుండి తనవ్యాపకమండలమునకు మత, సైనిక, వ్యభిచారములచే కాంక్షిస్తే చేపట్టియున్నది. సేమూ ధూమినుండి రక్తపాతమును, దార్ద్ర్యమును పోషించి, దేశమును ఆంధ్రమొందించుటకు తమకైక్తికాలపై ప్రయత్నించుచున్నప్పుడు కృత్రిమ్యములయుమున్న పాశ్చాత్యములవలనానలకే భారతదేశము తనమానమును బాప్తుచున్నది.

అంతఃపురమునందు లోక్తాస్త్రము మహాసంస్థ లావర్యము
 నీన కావ్యమునా ద్వివేలంపును విజితప్రతినిధుని పన్ను సేవించి.
 అంతఃపురమునందు లోక్తాస్త్రము మహాప్రచారము నిలుపుచేయబడి నలసిన
 పవనశక్తిని భారతీయ ప్రతినిధులు దూధి నావించిరి. ఈ
 పవనశక్తిని అభివృద్ధి నొనర్చుకలచే నామోదించబడెను. పరాధీన
 కులము మహా, రాజకీయ, ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మొనగకంక
 లుని సేవార్యములనుబ యసంభవమని అధిక సంఖ్యాకు లా
 కానిరి.

బాబు రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు అంగద్రాసుగారివద్దకుండి చేరినలేఖనుగూడ జరిగి. "ప్రపంచ యువజనశాంతి మహాసభకు నా వ్యావహారికకౌశల్యానికి పంపనడల నంతుమన్నాను. ప్రపంచ యువజనసభ్యులందఱును భారతయువకుల సంగతినను దెలుపుచున్నాంధినుచున్నామి" గూడీ నేను హాజరకాదలవియుంటిని.

235, చిన్నామణిదు మార్కెటు, బాంబాయి. నెం. 1

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం. సెప్టెంబరు 20-వ తేది గురువారము

1. భావ్యములు

బిందెలు	తెనాలి	12 12 0	12 0 0
నెలకరి	దిల్	18 0 0	14 0 0
ధిల్	దిల్	18 0 0	17 0 0
కాగితము	ర. 164	11 0 0	12 0 0
కట్టలు	"	18 0 0	22 0 0

2. భావ్యములపప్పులు

కందులు	ర. 208	15 0 0	16 0 0
కెరలు	దిల్	12 14 0	12 0 0
కెరలు	దిల్	14 0 0	16 0 0
బిందెలు	దిల్	14 0 0	17 0 0
కెరలు	ర 195	11 0 0	11 0 0

3. సూర్యపువ్వులు

కట్టలు	ర. 1-8	145 0 0	150 0 0
కెరలు	ర. 1-8	14 0 0	21 0 0
బిందెలు	ర. 1-8	85 0 0	86 0 0
చేతికోకట్టలు	"	45 0 0	50 0 0
కెరలు	ర. 1-8	115 0 0	118 0 0
అమలము	ర. 1-8	100 0 0	108 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

కాండపప్పు	ర. 1-8	110 0 0	112 0 0
కూరపప్పు	"	75 0 0	82 0 0
బిందెలు	ర. 1-8	70 0 0	77 0 0
కెరలు	ర. 1-8	84 0 0	88 0 0
నెలకరి	ర. 1-8	40 0 0	42 0 0
కాగితము	"	80 0 0	82 0 0
కెరలు	ర. 1-8	28 0 0	29 0 0
అమలము	ర. 1-8	26 12 0	27 0 0
చేతికోకట్టలు	ర. 1-8	28 0 0	30 0 0
కెరలు	"	31 0 0	32 0 0
అమలము	"	29 0 0	31 0 0
చేతికోకట్టలు	"	25 0 0	27 0 0

5. నూలు

నం 20 చెన్ని	నెలకరి	8 2 0
నం 6	ర. 1-8	5 0 0
నం 24	ర. 1-8	6 0 0
నం 20	ర. 1-8	7 0 0
నం 40	ర. 1-8	11 10 0
నం 40	ర. 1-8	6 0 0
నం 40	ర. 1-8	10 0 0
నం 4	ర. 1-8	12 0 0

6. దూది

బిందెలు	ర. 1-8	287 0 0
---------	--------	---------

7. లోహములు

కెరలు	ర. 1-8	60 0 0	61 0 0
కెరలు	ర. 1-8	21 0 0	22 0 0
కెరలు	ర. 1-8	13 7 6	14 0 0
కెరలు	ర. 1-8	225 0 0	230 0 0
కెరలు	ర. 1-8	280 0 0	282 0 0

8. గుర్రులు

బిందెలు	ర. 1-8	200 0 0	208 0 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0
కెరలు	ర. 1-8	1 10 0	1 12 0

శ్రీ భగవద్గీతా గర్భిత భావబోధిని

ఇది శ్రీ భగవద్గీతా సహస్రనామ శ్రీ కృష్ణార్జున సంభాషణ లోపమక మునుకు కర్మబోధ రహిత కందనము
 కోకా మేకలు రామానుజులాయుని దారిచే వెలుగు వెలుగు బడినది. ధర రూ 5-0-0.
 యీ పుస్తకము నలమూలము వక్కదాపించి అధ్యాత్మిక యాక్రింది విలాసమునకు (హాస్య) లెక్కిం
 కునది. వి. పి. భక్తులు ప్రత్యేకము.

లక్ష్మి ప్రెసింగుకంపెని, పోస్టుబాక్సు 192, జి. టి. మద్రాసు.

ప్రతి గృహమునందు ఆత్మ్యావశ్యకముగా నుండలేగినది!

దీనిచే గలుగు గుణము ఆత్మద్భుతము!!

మా లోకామయమార కసూరి మా త్రులను

Regd. Trade Mark

తెచ్చింది, ఒకదళా వాడిన మీరు మిక్కిలి తృప్తిచెందరని మా నిర్భయభీషణము. ప్రతిదినము ఆత్మగౌరవ
 మాత్ర వచ్చుచున్న ప్రకృత్యావృత్తిమలే ఇందుకు ప్రణామ నిర్వహించు.
 ఇది మేలైనకస్తూరి; కుంకుమపువ్వు ఆపూర్వమైన పిష్టము మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరి ముగ్ధా తయారై
 దీని చేయబడినది. తాంబూలముతో నాసి, వడినా నాసి తివరమొగించుచున్నా. కలువిధములు, దగ్గులు, కీళ్లును
 అక్షరము, పేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి పిల్లలు తడిసెము, ప్రక్కల తొడుపు, అగ్నిచూర్మము, మద్యం
 మా బలహీనత మొదలగునాటికి వైద్యాయుధమునలే చేసిలేయదు. స్త్రీలు తనపిల్లలకు నునలించు ముద్రలను
 అమృతమనము. కాలింతులకు ఒక గొప్ప చరచనము. 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 రూ 4-0-0, 500-600
 బొట్టు బుట్టు బుట్టు 0-4-0 రూ. బొట్టు బుట్టు 6-0-0 రూ. 1-5-0, 12-0-0, 25-0-0, 50-0-0, 100-0-0
 భివగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, పాపైటరు.
 శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

న్యాయస్థానవార్తలు

వడ్డీపై ఆదాయపుపన్ను విధింపవచ్చునా?

చెన్నపురి, మైకోర్టు సెప్టెంబరు 19:—వడ్డీ ఆదాయ ముపై వచ్చు విధింపవచ్చునా అనేవాదము విషయముగురించి మైకోర్టులో నీడనమున న్యాయమూర్తి బిస్మిగాజ్, (ప్రధాన న్యాయమూర్తి తాన, న్యాయమూర్తి మేకేగర్ల గల పుక్ తెంచి తలపున తీర్పు చెప్పిరి.
 అసలు వివాదాంశములివి. పెద పెడమలో చెట్టి అను నతడు ఒక పైకేము చాక్లెట్లలో కొంతభాగమును నిలువయుం చెను. కొన్ని వత్సరములుగా నీనిలువభాగముపై వడ్డీ పెరగు దుండెను. పెడమలో చెట్టి ఏదోవత్సరమున కాసంవత్సరము వడ్డీని తీసికొనుటలేదు. గతవత్సరాంతమునక, ఈవిధముగా చేసిన వడ్డీ 18 శేల దానియ్యెను. ఈమొత్తముపైన గూడ ఆదాయపు పన్ను విధింపవలెనని, ఈమొత్తమును ఆదాయపుపన్నునుండి మినహాయించవలెనని పెడమలో చెట్టి విడిచిపెట్టెను. ఈమొత్తము వడ్డీగనే పరిగణింపబడవలెనని యు అందుచే ఆదాయపుపన్ను విధింపరాదనియు ఈవిధమున, ఇవేకంటాగ్న కవివరముగా రేయూక్షణలను విచారించి, గతవత్సరము తాలూకా వడ్డీమొత్తమునూత్రము ఆదాయపుపన్నునుండి మినహాయించి మిగిలినమొత్తము పన్ను చెల్లింప వలసినదని యు తీర్పుచేసెను. అందుపై విడిచిపెట్టె మైకోర్టు నకు తీరపుచేసెను. న్యాయమూర్తి తీరపుచేసెనుమీదను విచారించి ఆదాయపుపన్నుకాని కవివరము నిర్ణయమును భూయవరచి ఆప్టికొనివెనెనె. వెనుకటిభాగవత్సరపువడ్డీ ఆదాయ ము ఎక్కువదగుచు చెల్లించవలెనని పరిగణింపబడవలెననియు, ఇట్టిఆదాయము నామకొటి ఎక్కువలలో నామగ నివసదయున్న దనియు, ఆట్టినియు త్రము మునుపటివత్సరమున నుంధనముగ పరిగణింపబడుననియు నిర్ణయించెనె.

ప్రతివాది సమ్మతిపై నొసంగిన తీర్పు ఇతరులబుధించునా?

ప్రతివాది సమ్మతిపై నొసంగబడిన తీర్పు—ఇకలయు తిరిగి అదేవిషయము దావాచేర్చుటకు విలువకుండ బుధించు నా? (రెవెన్యూ డివిజన్) అను విషయమున, న్యాయ మూర్తి మాధవరావునాయకు రొకానొక దావాఅందిననమన తీర్పుచెప్పిరి.
 ఈకేసులో ఆప్టికొనిన వెంకటగిరి సంస్థానమువారు, ప్రతివాది ఒక ఈనామదావా. ఈనామదావా కొన్ని వత్సరములుగా రాజాగారికి "నినినె" అను కిక్కును చెల్లించు టలేదు. ఈకేసుకు తీర్పుమొనకునాక, రాజాగారు ఈనామ దావపై దావా చెప్పెను. మొదటికోర్టులో ప్రతివాది "నినినె" ఈనామదావా తన ఇష్టమునచ్చి చెల్లింపదగిన నమరానామ ప్రమేననియు, వానిని చెల్లించవలసినదని నిర్ణయించెనె.

వసులుచేయదగినదానియను వాదించెనె. (రెవెన్యూ డివిజన్) దన కంగీకరించి దావా కొట్టివేసిరి.

రాజాగారిందుపై ఆప్టికొని చేసిరి. ప్రస్తుతపు ప్రతివాది తండ్రిపై నిట్టిదావాచే చేబడెననియు, అపుడాతడు "నినినె" తాన చెల్లింపవలసిన నినే ననియు కొడుకా కపుడా "నినినె" నే డిక్రి ఇచ్చిరనియు, ఈవిధముగ నిదినర కిదిమయ్యుకొని వారిచే పరిష్కరింపబడెను గనక, (రెవెన్యూ డివిజన్) తిరిగి అవిషయమును విచారించి రాదనియు ప్రతివాది యుక్తితో నను తీసికొని రాదనియు ఆప్టికొని. రాజాగారికి తలపు; వాదించబడెను.

ఈనామదావా తీరపున ఆద్యక్షులు ఈకేసు నాల్గుల కాజాకేసుకొందున నమ్మననియు, అందుచే నీకోర్టునకు ఆప్టికొని చేయరాదని మొదట ఆక్షేపించెను.

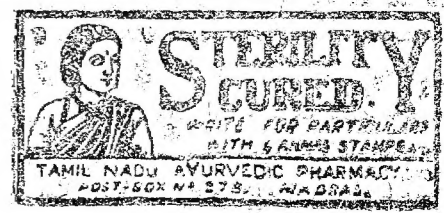
న్యాయమూర్తి ప్రధాన ఆక్షేపన కంగీకరించి ఆప్టికొని; (రెవెన్యూ డివిజన్) "రెవెన్యూ డివిజన్" అను ఆప్టికొని దాద ఆక్షేపన చెల్లననిచెప్పిరి. వెనుకటి దావాలో ప్రతివాది ఆ గీకరించుటచే కోర్టువారుల తీర్పుకొనగిరి. అంతయుగానీ దా నానారామలను నిర్ణయించి విచారించి తీర్పుచేప్పలేద కనక ప్రధాన తీర్పు ఇదివల వాక్కున బుధింపబడునని ఆ న్యాయమూర్తి చెప్పెను.

గ్రామోద్యోగముల స్వపత్ర పుక్కి

- ఈక్రింది పుస్తకములు కావలసినవారు ఆప్టికొని వి. పి. పార్టీల ద్వారా తెచ్చింపుకొనవచ్చును.
- (1) గ్రామకరణముల పరిషత్తుల నియమావళి (9 దన కూర్పు) 0-12
  - (2) డిల్ రెండవభాగము (9 దన కూర్పు) 0-12
  - (3) గ్రామకర్తల నమూనాలు (10 ది (10 ది) 0-10
  - (4) గ్రామకరణముల పరిషత్తుల నియమావళి (9 దన కూర్పు) 0-10
  - (5) గ్రామముననుండు పరిషత్తు (ప్రవర్తిని మొదటి భాగము (12 దన కూర్పు) 0-10
  - (6) డిల్ రెండవభాగము (10 దన కూర్పు) 0-10
  - (7) గ్రామముననుండు లెక్కల నమూనాలు 0-10
  - (8) గ్రామకోర్టుల నియమావళి 0-10
  - (9) గ్రామముల పరిషత్తు 0-10
  - (10) ముఖ్యకర్తల పరిషత్తు 0-10
  - (11) లీలావతి గణితసారము 0-10

పోస్టుబాక్సు ప్రత్యేకము: విలాసము:

కాలేము రైలుస్టేషన్లనుంచుకొని కాలేము, గుంటూరు, తిరుపతి

నోరులేనిదేవతల కొద్దాక మెవరు?

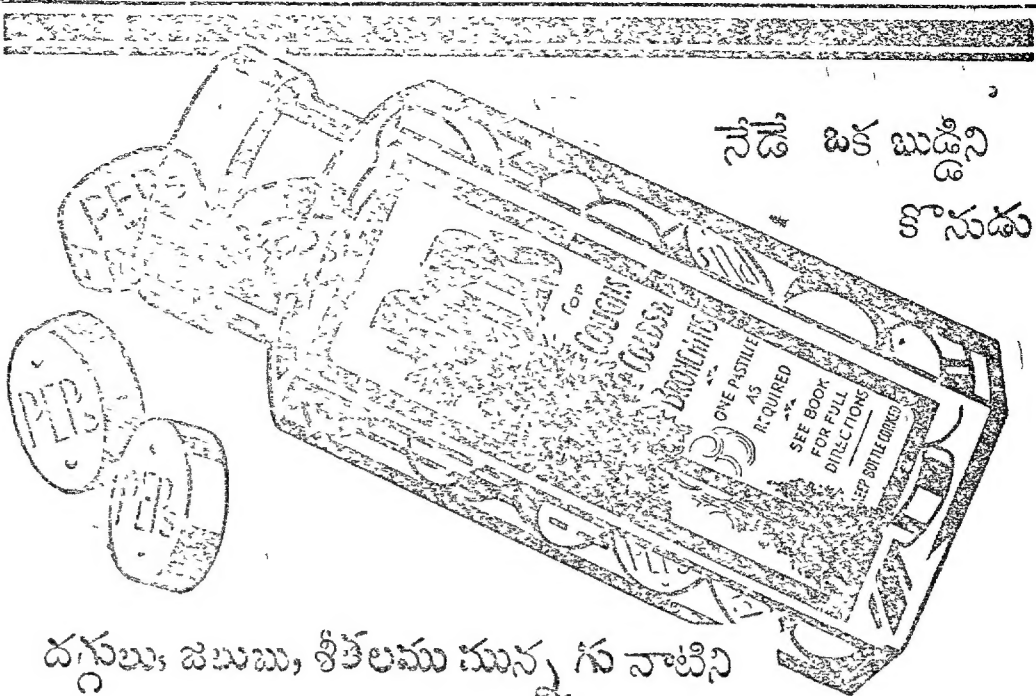
గుంటూరు జిల్లా విశాఖపట్టణంలో, విశాఖపట్టణం నుండి మూడు గంటల దూరమున ఉన్నది. ఇది ఒక గ్రామము. ఇది గ్రామమున కింకారాగమం దక్షిణానా రమణ సింగరికొండకు ఆరుగంటల దూరమున ఉన్నది. ఇది ఒక గ్రామము. ఇది గ్రామమున కింకారాగమం దక్షిణానా రమణ సింగరికొండకు ఆరుగంటల దూరమున ఉన్నది.

శ్రీ రంగస్వామివారు:—సింగరికొండకు ఆరుగంటల దూరమున ఉన్నది. ఇది ఒక గ్రామము. ఇది గ్రామమున కింకారాగమం దక్షిణానా రమణ సింగరికొండకు ఆరుగంటల దూరమున ఉన్నది. ఇది ఒక గ్రామము. ఇది గ్రామమున కింకారాగమం దక్షిణానా రమణ సింగరికొండకు ఆరుగంటల దూరమున ఉన్నది.

శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామివారు:—యీ అయిదు గ్రామములలోనుండి ప్రతిరోజున ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి.

వెంకటేశ్వరస్వామివారు:—అయిదు గ్రామములలోనుండి ప్రతిరోజున ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి.

శ్రీ రంగస్వామివారు:—ఈ అయిదు గ్రామములలోనుండి ప్రతిరోజున ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి. ఇవి ప్రార్థనలు చేయబడుచున్నవి.

దగ్గులు, జుబుబు, శీతలము మున్నగు వాటిని

ఈ ఆమోఘమైన పెప్పుబిళ్ళల నోటియందు కనుగుంటే సర్వవ్యాధులు గలిగించు నట్టియు క్రిమిలు నాశమౌచుచున్నట్టి పొంగుగలిగి, అది రొమ్ము, ఉపరితలములలోని భాగములను శుభ్రముచేయును.

మిక్కిలి బీజై నట్టి దగ్గును చారదోలును

నేడే ఒక బుడ్డిని కొనుడు

జోషగ చూచాదారు లందును బుడ్డి 1 కి రు 1 య వంతున విక్రయించుచున్నాడు. ఏజెంట్లు:—మెసర్యు చాధా ఆంధ్ర కో, ఎస్ ప్ల డే, మద్రాసు. 1513

మానడు. ఈ దేవాలయములను చుట్టు ఆరవైదూరమున నరస పూర్వమున నగరమునకుట్టు అనేకచిన్నములు కనుపడుచు న్నువి. అనగరమెద్దియో చూచునై భవముతో తుల్యునట్లు యీ దేవాలయములే సాక్షిభూతము లగుచున్నవి. ఈ నగర నామముగాని దేవాలయనిర్మాణముగాని గనుగొని సాధనములెంత వెలకైన గతమింజులీయ. శిలాశాసనము లెచ్చల నైతే చారకు సేమాయని నాథులు. తమకు శోధించి చూచియు గతగొన జాలనైతిని.

పాతక మహాశయిలారా, యాకమును నే తెప్పలోపు విడుచుచును శ్రేష్ఠో నాటింపుడు దుశ్కోటమహర్షి. ప్రస్తుత మన యానామమున కింగరస్వామి రంగనాథకస్వామివారు న్ను భూవనమున వెండిశ్వరస్వామివారిని నోకేసితి యందుచున్నారని తెప్పలు తెంతయోంకిలైవును. నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు నాని తుదవారముననాకతూరి లేదా నెలకొక మాత్రము నైవేద్య దీపారాధనలు యే దేవునికిని ఇచ్చగించుచుండు. ప్రస్తుతం రంగనాథక స్వామివారికిని సింగరస్వామివారికిని పుండ్రుకన్న యానామము అప్పుడం స్వాధీనమందెయింపును. యానామము మీద పంపిణీరహితము దాదాపు గు. 250-0-0 లు ఆదాయము అప్పుడు అనుభవించుచున్నాడు. అప్పుడు విడుదల కావుర ములు దేలే దేవదాసములు గలిగినవారనూ ఆటలవల యీ తెచ్చు కన్నెత్తిచూచుచుండుచు మానుచున్నాడు. ఈ విషయమై గడిచిన సందర్భమున మా తాలూకా కలెక్టరేచా ర్ల వారికి ప్రత్యేకముగా నొక రిపోర్టును జూపించి హామందు పంచర్లముల తెచ్చియింజును నిలిగింపుటయు వ్రాసితిని. అందున అప్పుడలకు వచ్చిందాగ నాని నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు జరపుచున్నామని యొకచో నిత్యనైవేద్య వారము వకాకతూరి యీ ముయ్యోగము నేటుమెంట్లుయ్యిరి. అందు పై నాడు మానుచులొగా నిత్యనైవేద్యములు జరపమనినది గా అప్పుడలకు నోటినువిచ్చిగాని ఫలితమేమియు నింతరకు కు గమనించియుండలేదు. ఈ మధ్య మా తాలూకా కలెక్టరే దాదాపు మా గ్రామం విజయముచేసెదవును దేవాలయముల ను చూచించి తెచ్చి విషయమును తెప్పగా వారు చాలా విచార ములు జూపి తగు సహాయముమొనర్చినని వాగ్దాముచేసి యున్నాడు.

స్వామివారి యానామము అప్పుడల స్వాధీనమందు న్నుంతకాలము యీ పీనానికి గరికాపాసించుటయు నాక మియ్యింపులి ధింకాంకంలగుడగు. భూములను అప్పుడు స్వాధీనమునకి తొలగించినయెడల ఆ యానామమువీడ వచ్చు ఆదాయముతో మాను చేసె రయింపుల నిత్యనైవేద్యదీపారాధనల నూ కొన్నింటి ముంపులను దేయటకు సొంతయగును. భూములు అప్పుడల స్వాధీనమందునకి తొలగినయెడల ప్రస్తుతం వచ్చుచున్న ఆదాయమున ఇబ్బందిరాగలదిని నోకిచ్చెప్పగొను. శ్రాత్త అప్పుడలగాని ప్రాధికారముగాని నెలకెంతవల నియ వినియెయెడల సకలధర్మము చక్కగా నెరవేరగును. తగిన

మేజేజరులేని కారణముచే యానామమువిడవచ్చు ఆదాయ ము తెచ్చుచుండు వచ్చినచుట్టున అప్పుడు డిగ్రీయొక దేవతల నో దగొట్టుటయు గలగుచున్నది. కావున యీ విషయమై దేవా దాయపు కమిటీవాడయ్య గవర్న మెంటువాడున్నా యొక్కవ శ్రద్ధతీసుకొని దేవాదాయములను ప్రయోగింపితి తెచ్చెవ రనియు యీ విషయమై తగు చర్యదీనుకొనటకు కేధముగా నున్న చాకు తగిన సలహాల (నికమందు జరపగలవరకు) నిచ్చెవరనియు ముఖ్యముగా కల్లూరు నూర్యనారాయణరావు గాదు తగు సలహాల తెచ్చుచుండు తెచ్చుచురనియు ప్రార్థింపు చున్నాడను.

కందర్ల నూర్యనారాయణరావు, ప్రసిడెంటు పంచాయతీకోర్టు, వినుకొండ.

మద్రాసు అందు నదరక మరాటా రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు గుడివాడ, భీమవరం మధ్య రైలుమార్గ ప్రారంభణ

1928 ఆక్టోబరు 1వ తేదీనాడు గుడివాడ భీమవరం మధ్య రాత్రి 11 గంటలకు రైలునడుపుటకు అజ్ఞా యవ్వనండున 1928 సెప్టెంబరు 17 వ తేదీ నుండి 30 తేదీ వరకు రైల్వే ప్రయోగముల తీర్మాని విషయమును.

Table with 2 columns: Time (గంటలు) and Fare (రూ॥). Rows include: దిగువకుపోవు బండ్లు (230, 200), పోకల్ (పగలు, పగలు), గుడివాడనుండి బయటజేరట (8-45, 1-40), భీమవరం చేరట (11-30, 4-25).

Table with 2 columns: Time (గంటలు) and Fare (రూ॥). Rows include: ఎగువకుపోవు బండ్లు (233, 199), పోకల్ (పగలు, పగలు), భీమవరంనుండి బయటజేరట (8-40, 9-55), గుడివాడ చేరట (6-20, 12-45).

సామంత్యస్వేచ్ఛలు

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

5 వ భాగము - 22 వ ప్రకరణము

ఉపవాసము

పశ్చిమోపవాసము అనువాదాబాదులో విల్లువని నాగ్రు చాలదైర్ఘ్యమును కాలమును వెల్లడించిరి. ప్రతిదినమును బహిరంగపథములకు తలకొలిపిగా వచ్చుచుండిరి. "మీరు దౌర్జన్యమునకు గడంగుమని వాగ్దానముచేసియున్నార. దానినుల్లంఘింపగూడదు" అని నేను ప్రతిదినమును సభలలో వారిని హెచ్చరించుచుంటిని. "మేము ప్రాణములైన నెవలెదముగాని అజిన మాటతప్పము" అని వారందరూ ఆసభలలో నైకకంఠ్యముగా నుడువుచుండిరి.

గాని క్రమముగా పనివాండ్లు ఉద్రేకమును చూపించ సాగిరి. శరీరదౌర్జన్యము తగ్గుచున్న కొలదియు తుంటరిచ్చేట్లు లెట్లుల హెచ్చరించుచునో అట్లులే సమ్యక్ ట్టు బలహీనమగుచున్నట్లు కనబడుచున్న కొలదియు సమ్యక్ ట్టిన పనివాండ్లకు మరల పని లోచేరిన పీరికిపందలపట్ల తీవ్రభావ మధికముకాసాగెను. ఇక వారు దౌర్జన్యమునగూడ ప్రారంభించెదరేమోయను సంశయ ము శాకధికమయ్యెను. సభలనువచ్చువారి సంఖ్యగూడ క్రమము గా తగ్గిపోవుచుండెను. వచ్చినవారెగూడ అత్యధికమగు నిరు త్సాహమును నిరాశనుచెందినట్లు కనబడుచుండిరి. సమ్యక్ ట్టిన వారిలో మరల పనిలోచేడటమగుర్చి ఆలోచనలు జరుగుచు స్పష్టమగుట నాకు చివరకు తెలిసింది. ఆనా ర్థమటవలన నాకు చాల ఆందోళనకలిగినది. అప్పుడు నేనేమిచేయదగునను విషయ మునుగుర్చి గూడ దీక్షగా నే నాలోచింపవలసి వచ్చినది. దక్షిణా భ్రమకాలో బ్రహ్మాండమగు సమ్యక్ ట్టు జరిగియుండుటచే దానిని గూర్చి నా కధికమగు ననభవ ము కలదుగాని అనువాదాబాదులోని స్థితి మరియొకరికెగ పరిణమించినది. నా సలహాప్రకారమే పనివాండ్లు మొదట ప్రమాణము చేరి. ప్రతిదినమునగూడ బహిరంగ పథలలో వారా వాగ్దానమును బలపరచుచునే యుండిరి. అందువలన వారిపు డావాగ్దానము నెల్లంఘింపదలచుట నాకు చాల దుస్సహముగానే యుండెను. ఇట్టి భావము నాకు కలుగుటకు గర్వమే కారణమో కార్యకులపట్లగల ప్రేమయే కారణమో సత్యము పట్ల నాకుగల దీక్షయే కారణమో యెవరు చెప్పగలరు?

ఒకనా డుదయమున విల్లువనివాండ్ల సభ జరుగుచుండెను. నాకప్పటికి కర్తవ్య మేదియును పొడకట్టియుండలేదు. అట్టిచో నచటనే ఆకస్మికముగ నాకొకవిషయము స్ఫురణమవ్వినది. "వ్యవహారము పరిష్కారమగునపుడు మీరు సమ్యక్ సాగించుటయే లేక మీరందఱు యంత్రకాలమును విడిచిపోవుటయే జరుగువరకును నేను భోజనము చేయను" అని నేనా నాడు సభలో నుడిపితిని.

పనివాండ్లందరూ నామాటలను విని నిశ్చేష్టులైరి. అన నూయబెనుగారి కనులనుండి ఆశ్రువులు సంతరింపగా ప్రవించుచుండెను. "మీరు ఉపవాసమును చేయవద్దు. మేమే ఉపవాసము చేసెదము. మీరు ఉపవాసముచేయుట మహాఘోరము. మేము సంకల్పముల మైనందులకు మమ్మలను తమింపుడు. కడవరకును దీక్షతో సమ్యక్ సాగించెదమని మేమిప్పుడు మరిల వాగ్దాన మొనరించుచున్నాను" అని అసభలో కార్మికు లేక గ్రీకుగా తెలిపిరి.

"మీరు ఉపవాసమును చేయ నవసరములేదు. మీ రాడినమాటను తప్పకుండున చాలు. మనకు ధనములేదు. ఇక రుల సహాయమునై నాధారపడుట వన కష్టములేదు. కావున మీరు మీ కుటుంబములను పోషించుకొనుటకు చాలినంతమాత్ర మైన ధనార్జనచేయుట కేదోయొక నృత్తి నవలంబింపవలసిన అవసరము కలిగినది. అట్లుల చేసినచో సమ్యక్ ట్టు యంత్రకాలము జరిగినను మీరు చలించకుండ నుండగలుగుదురు. సమ్యక్ ట్టు ఫలితము తేలిక పిమ్మటనే నేను భుజించెదమని యీ లోగా భుజింపను." అని నేనంటిని.

మృనిసిపాలిటిలో పనివాండ్ల కేదెన పనికల్పింపవలెనని వల్ల భాయి గారు ప్రయత్నించుచుండిరిగాని అచట నవ కాశము చాలతక్కువగానే యుండెను. నేరహితకాల ప్రవాదికి యనుకకావలెనుగాని కొంతమంది నందులకు నియమింపవచ్చునని మగకలాలు గాంధీ నూచించెను. కార్మికు లందులకు మనః

కౌత్తియేటరు
టంక శాల వీధి, మదరాసు.
1928-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 15-వ తేది శనివారము మొదలు 21-వ తేది శుక్రవారము వరకు
సాయంత్రం 6 ఘం. 3వనరీ రెండు ప్రదర్శనములు. రాత్రి 9-80 ఘం.
దిన చరిత్ర గ్రామ్ మాన్యు బడును.
శనివారము ఆదివారములలో పగటి ప్రదర్శనములు కగలు రి ఘంటలకు
డగ్లస్ ఫైర్ బ్యాంక్కుచేయు అద్భుతమైన గొప్ప ప్రదర్శనములను గమనింపుడు.
డగ్లస్ కనుబరచిన ఏడుపతములను డగ్లస్ ఫైర్ బ్యాంక్కు ఆర్జించుము.
20-9-28 డాక్టర్ క్యూ బారోయొక్క కుమారుడు మార్క్ ఆఫ్ బారోయొక్క ఉత్తరకథ 11 భాగములు.
21-9-28 ది మా లీ కా డిల్

పూర్వముగా సమ్యక్రించిరి. అననూయోబెనుగాని స్వయముగా నొక తట్టులో యినుకబోసి తలపై పెట్టుకొని ముందుకును సాగెను. వెంటనే పందలకొలది పనివాండ్లు నదీగర్భమునుండి యినుకతట్టులను తలపై పెట్టుకొని అమెజనుకనే రాసాగిరి. వారి నపుడు చూడగా నేత్రానందకరముగానుండెను. కార్మికు లలో నూతనోత్సాహము మొలకెత్తినదిగాని వారికందరికిని కూలియిచ్చుట మాత్రము చాలకష్టముగానే యుండెను.

నేను ఉపవాసమును ప్రారంభించుటలో నొకగొప్పలో ప ముండకుండ పోలేదు. నాకు ను యంత్ర కాల ల జమానలకును నేనుసద్భావములు చాల హెచ్చుగా నుండుటచే నేను ఉపవాసములవలన వారి సంకల్పమునందు మార్పుక లగుట నిశ్చయము. నేను సత్కృత్యమును నవలంబించినవాడనగుటచే వాటికి ప్రతికూలముగా నే నుపపనింపగూడదు నా ఉపవా సమువలన వారు సంకల్పమును మార్చుకొనగూడదు. పనివాం డ్ర సమ్యక్ ట్టువలననే మార్పుకొనవలెను. యజమానులవలన నె ట్టిలోపముగాని కలుగుటవలన నే నా ఉపవాసమును ప్రారం భించియుండలేదు కార్మికులవలననే లోపము కలిగినదిగాన నేను వారి ప్రతినిధినుటచే ఉపవాసమును ప్రారంభించితిని. యజ మానులతో వాదించుటమాత్రమే నా ధర్మము. ఉపవాసమువలన యజమానులను నేను లొంగదీయుట దౌర్జన్యమేయగును. ఈ విషయములను నే నెరిగియున్నాను. నా ఉపవాసమువలననే యజమానులు తమ సంకల్పమును మార్చుకొనుటగూడ జరిగిన డిజాని ఆస్తితిలో నాకు గత్యంతరమేదియును కనబడలేదు. ఆస్తితిలో నాకడియే ముఖ్యకర్తవ్యమని గూడ నాకు స్పష్ట మైనది

"నేను ఉపపనించితినని మీరు మోసంకల్పమును మార్చుకొనగూడదు నా ఉపవాసమువలన నట్టి ఆశ్చర్యకర లేకమె నను కలుగలేదు" అని నేను యజమానుల కెరిగించితిని. కాని నామాటలు వారికి నవ్వలేదు. తమ అసమ్యక్రించిగూడ నాకు నూటినుటలవలన వెల్లడించిరి. వారటులచేయుట న్యాయమే.

యజమానులు లొంగకూడదని నేను అంబాలాలుగారే ముఖ్యముగా పట్టుకొట్టెను. అంబాలాలుగారు నిష్కపటియు ను పట్టుదలగల వాడు నగుటచే ఆతనిపట్ల నాకు చాల గౌరవ ముగలదు గాన అతనికి నేను పతిస్ఫురి కారణములగూడ నా కు సంతోషకరముగానే యుండెను. అందువలన నేను ఉపపనిం చటచే యజమానుల సంకల్పమునకు భంగము కలుగుచున్నదిగ దానికు విచారమునాకు మరింత అధికమైనది. అంబాలాలుగారి భార్య సరళాదేవిగారు సత్యతత్వముని వెలిసే సన్న ప్రేమిం చుచుండుటచే నేను ఉపపనించుటవలన నామె కధికమగు సంతాపము కలిగియుండెను. అమె సంతాపమును నేను చూడబాల కుండ నుంటిని.

మొదటిరోజున అననూయో బెనుగారును చాల మంది కార్మికులును యితర మిత్రులునుగూడ భోజనము చేయకుండనుం డిరి. నేను కడుమారము వారికి బోధింపగా చివరకు వారు సమ్యక్రించి మరునాటికి ఉపవాసమును ముగిసేసిరి

ఎట్లులనైన నేమి దీనివలన అంతలను సద్భావము చాల అధికమైనది. యజమానులకు కనికరము కలిగినది వారు సమాధానా వ కా శ ము ల న స్వీ షిం ప సాగిరి. ఆ న నూ యో బె ను గారి గృహ ము నందే అందఱును కలిసి ఆలోచింప వారంభించిరి. త్రియుత ఆనందకరగ్రహమగుగూడ కల్పించుకొనిరి చివర కాయననే మధ్యన రిగ నియమించిరి. నేను చూడు రోజులు మాత్రమే ఉపపనించితిని. నాలుగవనాడే సమ్యక్ రద్దు చేయబడెను. ఆ నాడు యజమానులు పనివాండ్లకు మిరాములను పంచిపెట్టిరి. సమ్యక్ ట్టు మొత్తము 21 రోజులు జరిగినవి.

సమాధానోత్స వార్ధము జరుగ త బ డిన స భ క య జ మా ను లు ను క మి ష న రు ను గూ డ వచ్చిరి. యుండిరి. "గాంధీగారు చెప్పినట్లులే మీరల్లు పుడును మొలగు చుండవలెను" అని కమిషనరు పనివాండ్ల కాసభలో బోధిం చెను. ఈవిషయము జరిగిన కొద్దికాలమునకే నాకును యీ కమిషనరుకును సంఘర్షణ తలపింపినది. తరిసితులు మారినవి గాన వానితోపాటతనిభావములుగూడ మారినవి. "గాంధీగారి పలహాను మీరు వివరము" అని అప్పుడతడు ఖేడాపాటివారులను హెచ్చరింప వారంభించెను.

ఆ ఉత్సవమునాడు పనివాండ్లకు పంచిపెట్టుటకు యజమానులు కొన్ని వందల మణుల మిరాములను తెప్పించిరి. కార్మికులు తలకొలిపిగానున్నారు. వారికందరికిని మిరా ములను పంచిపెట్టుటెట్లు! పనివాండ్లందరూ యేచెట్టు క్రింద మొదట ప్రమాణముచేసి సమ్యక్ ట్టిలో ఆబహిరంగ స్థలమునందలి చెట్టుక్రిందనే పంచిపెట్టదగునని చివరకు నిశ్చ యించబడెను. ఇంతమందిని చేర్చదగిన స్థలము మరేదియును కనబడలేదు.

అదివరకు పనివాండ్లు చాల కట్టుబాటుగా నుండుచుం డుటచే ఆనాడుగూడ వరుసగా నిలువబడి కాలతముగా మిరాముల నందుకొందురని నే నుపపనింపె తలంచితిని కాని వారటుల చేయలేదు. ఎక్కివిధముల ప్రయత్నించినను కాలత ముగా పంచిపెట్టుటకు విలుకలుగలేదు. రెండు నిమిషములనే పు పంచిపెట్టునదికి పనివాండ్లలో చాలమంది లేచి ముందుకు త్రొనుకొనివచ్చుచుండిరి. వారి నాయకు లెంత ప్రయత్నించి ననుగూడ కాలత నెలకొనలేదు. ఆ ప్రోత్సాహిలో మిరాములు గూడ చాలభాగము కార్మికులందఱి నల్లగిపోయినవి. అంతటితో ఆచట పంచిపెట్టుట మానుకొనవలసినవచ్చినది. అతికష్టముమీద మిగిలిన మిరాములను మిర్జాపూరులో నున్న నేటు అంబాలా లుగారింటికి తీసుకొనివెళ్లిరి. మరునాడు అంబాలాలుగారి యింటి ఆవరణలో కాలతముగా పంచిపెట్టిరి.

ఈ అల్లరి తొలిసాడు విల్లు పనివాండ్లవలన జరుగలేదు. అనువాదాబాదులోని బిచ్చగాండ్ల కీసంగలి తెలిసి వారందరూ ఆ మైదానమునకు ముందుగానే వచ్చిచేరిరి. వారే దురాశ వలన నిటుల అల్లరిచేసిరిని పిమ్మట నాకు తెలిసినది.

భారతదేశమున దారిద్ర్యము నానాటి కధికమగు చుం డుటచే బిచ్చగాండ్ల సంఖ్యయు అధికమగుచున్నది. వారికి తమగా భోజనము లభింపదుగాన అన్నాకురు లగువారు మర్యాద నతిక్రమించి ప్రవర్తించుచుండురు. అట్టివారికి పనిని యేర్పాటుచేయుటకు బదులుగా ధనవంతులగు ధార్మికులు వారి కుచితముగా ధనమొసంగి వారిని సోమరులను చేయుచున్నారు. (ఎంగు యిండియా 18-9-28)

కుంభకోణం శ్రీకన్యకాపర మేళ్వరి దేవస్థానజీరోధారణ లాటరీ

ఒక్కొక్క టిక్కెటువెల ఒకరూపాయ మాత్రమే లాటరీ తారీఖు 1928 సెప్టెంబరు 20 తేది. ఒకలక్ష యాభైవేల ఒక్కొక్క రూపాయ టిక్కెట్లు కురు 33,000 లు

3886 బహుమతులుగా ఇవ్వబడును బహుమతుల వివరము

ప్రధమబహుమతి రు 5,000 ఇవ్వబడును వైశ్యకులములోని ప్రతివారూ, వృద్ధులు యువకులూ, ధనికులు బీదలు, స్త్రీలు పురుషులు, కుంభకోణముతో జీర్ణించి యున్న శ్రీకన్యకాపరమేళ్వరి దేవస్థానమున పునరుద్ధారణ చేయుటకు సహాయము చేయుట తమకు విధాయకమని తలచి, తమకే క్లికీ తగిన విధమున సహాయపడి, అమ్మవారి కడకుట ప్రాత్రులగుదురని మేము మరిమరి విన్నవించుచున్నాము.

తమకు యుక్తమని ్రచినన్ని క్లికీకలిగిన టిక్కెట్లు నామ్మ యీశునోద్యమమును కొనసాగించెదరని సభ్యులను కోరుకొనినాము.

సమ్యక్ మైన ఏకెంట్లు కావలెను. చూలో మువ్వరవలన సిఫాక్కు చేయబడినవారు ఏకెంట్లుగ నియమింపబడుదురు. అట్టి ఏకెంట్లుకు నూటికి 8 వంతున అనగా ఒక్కొక్క టిక్కెట్ల ప్రకరమునకు రు 200 చొప్పున కమిషను ఇవ్వబడును.

ఇంకా విశేషములు తెలియగోరువారు కుంభకోణం, పెద్దపిథి రంగవిలాసములోనుండు కార్యదర్శి రాజశ్రీ వి. వి. వెంకటేశం చెట్టిగారికి రిజిస్ట్రార్లులో వ్రాయవచ్చును.

లిగలు అడ్వైజరు-రాజశ్రీ టి. అదినారాయణ స్వెట్టి గారు ఎం. ఎల్. సి. కార్యదర్శి

భాదీ నైదు

౫

౧౮ వ రాష్ట్రము - తమిళనాడు

భాదీ ఉత్పత్తి విక్రయములలో నిష్పాదు యీ రాష్ట్రము ఆగ్రహానము వహించినది. భారతదేశ మొత్తములోని భాదీలో సగముచేటిదే. అంపరమైన రాష్ట్రములకు యిక్కడి భాదీ ఎగుమతి యగుచున్నది. నూటికి 40 చొప్పున ఎగుమతియ్యు; తక్కిన 60 రాష్ట్రములలో ఖర్చును అని అంచనావేసిరి.

తిరువూరు ముఖ్యఉత్పత్తిస్థానము. తర్వాత నేలంజిల్లాలోని పుదుపాలెమందలి గాంధీ ఆశ్రమము వారిపని చెప్పవలెను. కళ్ళకురుచిలో 25 నెంబరు వరకు వదులుదురు. ఇచ్చట 45 అంగుళముల వెడల్పుగల ౫ 1-౩ 0-9-0 ఖరీదు గలదు. రాజుపాలెంలో 60 నెంబరువరకు వదులుదురు. పట్టు, జరి, అంచులలో సన్నబట్ట తయారగును.

అరవభాదీ యంతలో ముప్పాతిక తిరువూరు ప్రాంతములో తయారగును. ఇచ్చట చర్మసంఘ కౌశుగాక స్వతంత్ర సంఘముగూడ గలవు. వీరందరు కరుంగని దూదివాడుదురు. అతి మంచిదూది, నూలు 10 మొదలు 18 నెంబరువరకు ఉండును. అప్పటప్పటిదూది ధరలనుబట్టి భాదీవర్తకులు సభచేత భాదీధర నిర్ణయించుచుందురు. 85 అంగుళముల వెడల్పుగల ౫ 1-౩ ఖరీదు 0-6-9 పుదుపాలెం ఆశ్రమము గాంధీసేవాసంఘముయొక్క కౌశు ప్రమాణ రాజుపాలెంవారుగారు నడుపుదురు. నెలకు 15000 భాదీతయారగును. కాటక ప్రదేశములోనుండి 2000 మంది వదులువానికి సహాయముచేయుచున్నది. 140 నేతవారు నేయుదురు. అరవరాష్ట్రములలోను వదులువారు తమ దూదినీ తామే ఏకికొందురు. ఈ ఆశ్రమము ఇతరత్రా సంఘసేవగూడ చేయును.

చర్మసంఘ కౌశుక్రింద 18 ఉత్పత్తికాలమున 19 విక్రయకాలముగలవు. ఇవియు, ధృవవక్రములు పొందిన సంఘమున అరవభాదీనే అమ్మెదరు. చర్మసంఘ కౌశుక్రింద 12829 రాలూలవాడను, 1188 నేతగాళ్ళను పనిచేయుదురు. ఇందుందు 68 గురు ప్రచారకులలో 14 మంది అసహాయవాదులు.

తిరువూరులో నెలకు 16000 ఉత్పత్తియగును. చెన్నపురి విక్రయకాలంలో నెలకు 6400 వరకు అమ్మెదరు.

15 వ రాష్ట్రము. సంయుక్తప్రాంతము

ఇచ్చట పని అభివృద్ధిచేయవలసియున్నది. చర్మ సంఘ కౌశు మొదలుపెట్టి కొద్దికాలమయినది. ఉజ్జాని ఉత్పత్తికాలంలో నెలకు 1800 భాదీత యారగును. తక్కినపనియంతయు గాంధీ ఆశ్రమమువారు చేయుచున్నారు. అక్కరపూరు దీని స్థానము. శ్రీయంత కృపాలనీగారును వారి శిష్యులును నడుపుదురు. నెలకు 5000 పైగా ఉత్పత్తి నూలు 10, 12 నెంబర్లకు పరిపూర్ణము. గజము వెడల్పుగల భాదీ 0-4-9 మొదలు 0-5-6 వరకు న్నుట్లును వీరి ముఖ్య విక్రయ కాల కాశీలో నున్నది. చర్మసంఘముక్రింద 6 విక్రయకాలము గలవు. కాశీలో నెలకు 2200 అమ్మెదరు.

16 వ రాష్ట్రము - ఉత్తరప్రదేశ్

ఇది క్షౌర్యవేషతకు పుట్టినిల్లు భాదీకి మంచి యవకాశము కలదు. 1925 ఏప్రిల్లో అఖిలభారత భాదీకోర్డు పని మొనరించెను. అంతకు తొమ్మిది నెలలముందు అమ్మెరి. ఉత్పత్తి లేదు. ఇప్పుడు నెలకు 4000 వరకు తయారగును. దిగుమతులు పూర్తిగా అపి, ఉత్పత్తి భాదీ మరేమే అమ్మెచున్నారు 2 ఉత్పత్తి కాలము, 5 విక్రయకాలము గలవు. 1125 వదులువాడను, 48 నేతవారును గలరు. దూది పండదు. వార్తా దూది దిగుమతి చేసెదరు. నూలు 9 నెంబరుగా నుండును. కొద్దిగా 80, 40 నెంబర్ల వదులుదురు. 85 అంగుళముల వెడల్పుగల భాదీ ౫ 1-౩ 0-8-6 గిట్టును. 2 స్వతంత్రసంఘముగూడ కలవు.

వీరిలో సాక్షిగోపాలు లోనిసంఘ గోపబంధువాడు గారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. దానిక్రింద ఆరుకేంద్రములు కలవు. నెలకు 900 రూపాయలు ఖరీదుగల భాదీ తయారగును.

చర్మసంఘ కౌశుక్రింద కొదలా పుత్తపత్తిస్థానములో 2000 ఖరీదుగల భాదీ తయారగును. బరంపురం భాదీ కేంద్ర వస్త్రాలయములో నెలకు 1600 లకు అమ్మెదరు.

చర్మసంఘమువారి పెట్టుబడి వివరముల తెలిపెదను.	చర్మసంఘమువారి ఇచ్చిన మొత్తం
రాష్ట్రముపేరు	ఇచ్చిన మొత్తం.
1 అట్మీరు	58794-8-9
2 అంగ్ర	161412-2-5
3 అస్సాము	7604-11-0
4 బీహారు	824197-3-1½
5 బర్మా	28575-8-4
6 కర్నాటకము	106607-8-7½
7 కేరళము	15191-7-6
8 మహారాష్ట్రము	122891-11-0
9 పంజాబు	88744-14-6
10 తమిళనాడు	848143-10-11
11 సంయుక్తప్రాంత	42871-6-8
12 ఉత్తరప్రదేశ్	92157-8-9

వరక

స్వతంత్రసంఘముల అమ్మ

సంస్థపేరు	ఇచ్చిన మొత్తం
1 బాబు రామనివాసాచార్య	22696-2-2
2 భాదీప్రతిష్ఠా కేంద్రం	18600-0-0
3 అభయశ్రమ - కొచ్చి	54550-0-0
4 ప్రవర్తకసంఘము - చంద్రానూరు	18000-0-0
5 విద్యాశ్రమము సిల్లెట్టు	14-0-0
6 భూమేంద్ర శారాచార్యసేవ	500-0-0
7 చిరంజీవి స్కూల్లో చాపూరు	2000-0-0
8 భాదీభాందార్ బొంబాయి	120000-0-0
9 పాన్పు వెట్టి - మైసూరు	1000-0-0
10 పుదుపాలెం ఆశ్రమము	40000-0-0
11 కొంగుకంపెనీ తిరువూరు	15000-0-0
12 కాన్పురుభాందార్	6000-0-0
13 అక్కరపూరు ఆశ్రమము	44658-8-9

వరక

524404-10-11

ఉభయం వరక

1901586-6-1

భాదీపనులలో పున్న ప్రచారకులసంఖ్య తెలిపెదను.

చర్మసంఘము క్రింద

సంస్థపేరు	ప్రచారకులసంఖ్య
1 అవామ్యుడ బాదు	21
2 అట్మీరు	11
3 అంగ్ర	40
4 బీహారు	86
5 కర్నాటక	28
6 మహారాష్ట్ర	39
7 పంజాబు	31
8 తమిళనాడు	120
9 సంయుక్తప్రాంత	27
10 ఉత్తరప్రదేశ్	31

వరక

484

ఇతరసంస్థలలోని ప్రచారకులు

సంస్థపేరు	ప్రచారకులసంఖ్య
1 భాదీప్రతిష్ఠా	180
2 విద్యాశ్రమము	15
3 ప్రవర్తకసంఘము	8
4 అభయశ్రమము	50
5 పుదుపాలెం	10
6 అక్కరపూరు	80
7 బొంబాయి భాదీభాందార్	15
8 అరంబా భాదీకార్యాలయ	5
9 గుజరాతు ప్రచారకమండలి	20

—

818

—

747

కేవల. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

WANTED.

Organising Supervisors on a monthly salary of Rs. 50/- and Rs. 15/- fixed T. A. in the District of Bellary, Berhampore, Bezwada, Cocanada and Rajamandry. For full particulars apply with one anna stamp.
DEPUTY SUPERINTENDENT,
THE MIDLAND BANK (India) Ltd.,
2, Thambu Chetty St., G. T. Madras

ఖరగపురము

హిందూ మహామృద్ధియుల మతకలహముల పరిణామము! కర్మాగారము మూసివేయుట!!

పనివారలు మలముల మాడుట !!!

శుభాదు వారముదినములై గడవిడలేమియులేవు. అల్లరులు జరుగకుండునటుల పూర్వజీవిత పోలికలు అతి జాగ్రత్తతో పురపరక్షణ గావించుచున్నాడు. అల్లరు లారంభమైన దాది ఇండియన్ యిక్విట్యాట్ గాని థి. ఎస్. రైల్వేవర్కునా పుగాని తెరచుటలేదు. వర్కునాపులో పనిచేయుచున్న సంఖ్య మహామృద్ధియుల కన్న భారతీయులే ఎక్కువ. వీరిలో ముప్పాతిగవంధికి దిన భత్యములమీదనే జీవనము లాధారపడియున్నవి అయినను యీ యిరు తెగలవారును ఒకే స్థలమున ఒకే సమయములో పనిచేయువలయును గనుక ఒకప్పుడెప్పుడైనను తిమ్మకొనుటగాని మానీయ చేయుటగాని సంభవించునను కారణమునో సమయము దొరికినదిగదా మరెందుకు రెండు మూడు నెలలపాటు కర్మాగారము మూసివేయకూడదను నెపముననో మరేమిష చేతనోగాని యంతఃరక్షణ పనివారలను పనులలోనికి రానియక పడితలకు తక్కువగాని భారతీయ పనివారల రెండు తలకు ఎక్కువగాని మహామృద్ధియుల నిమిత్తమై తిండికి మలముల మాడునట్లు చేయుచున్నాడు. కంపెనీవారి యీ కార్యము ఎంత అవసరముగాను ఆక్రమముగాను అసందర్భముగాను యున్నదో గ్రహింపుడు.

ఇందు విషయమై యిచ్చటి నాయకులుగాని లేదని యూనియనుగాని యిప్పటికైనను తగిన చర్యలేనికొనకుండుట కోరవలయును. హిందూ మహామృద్ధియులు ఒకే స్థలముననున్నంతకాలము యీ కలహములుండక మానవన్న సంగతి అందరికి తెలిసినదే. కలహములన్నంతకాలము పనివారలను పనిలోనికి రానియక వర్కునాపు మూసివేయుటే వారి యుద్దేశముగా పోయి! మూసివేయుటే ముఖ్యోద్దేశమైనచో అసలు కర్మాగారము స్థాపించుకుండిన బాగుండెడిదే. ఇప్పటికైనను నాయకుల స్పృహయెడనయెడల చప్పుర కన్నులు తెరచి కడుపుకై మలముల మాడుచున్న మన సోదర బీదపనివారల అధోగతికి సులభమైన జాపి కంపెనీవారి ప్రెంతకాలము మూసియుంచెదరో తెలిసికొన ప్రయత్నించిన బాగుండును.

అల్లరులు పూర్తిగా అణగారినంతవరకు పురిటివు పోలికలు పుర పరక్షణ గావించునట్లును, వారున్నంతకాలము వారిభత్యములకై ప్రతిమనిషియు నెలకు వన్నెండు అణాల చొప్పున పురిటివున్న చెల్లింప నిర్ణయించినట్లును, మేజిస్ట్రేటు నుడివినటుల తెలియుచున్నది.

కాంచనపల్లి వెంకటరంగారావు,

ఖరగపురము.

క్రమేణ మాకాతాదారులసంఖ్య వేనకువేలుగా వృద్ధియగుటకు గల ముఖ్య కారణముల గమనింపుడు!

1. వారి ఇష్టము మేరకు సకాలమునందున గలను అందముగా తయారుచేసి యిచ్చుట,
2. స్వచ్ఛమైన కాసులను, సీమవెండిని యుపయోగించుట,
3. వారికాలమును వృధాపుచ్చక వచ్చినదే వారిపనిని తక్షణమే గమనించుట,
4. ధనవంతులు, బీదవారను వ్యత్యాసము లేకపోవుట,
5. సగల విషయములలో ప్రజలకు సహాయము చేయుటయే ముఖ్యోద్దేశముగా నుండుట,
6. న్యాయమైన ధరలు, న్యాయమైన పనితనము మున్నగునవియే,

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు,
125, చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

Office of the District Board
Engineer, Kistna, Chilakalapudi,
Dated 19th September 1928.

మదరాసువార్తలు

పి. సాంబమూర్తిగారు:—గత మంగళవారమున కలలో (వరుసంపాదన ప్రకారము పి. సాంబమూర్తిగారు భారత సాహిత్యవేత్తల అధ్యక్షులుగా నియమించబడుట లేదు. వీరు అధ్యక్షులకు ఎక్కువగా నబడుట అధ్యక్షులుగా నియమించబడినట్లు ప్రకటించబడుచున్నది.

తమిళనాడు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ
అవసర సమావేశము—ప్రభుత్వముయొక్క ప్రస్తుత నిర్ణయ విధానమును చర్చించుటగాను 23 తేదీ ఆదివారంనాడు యం 9 గంటలకు మహాజనసభా మందిరమున జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

చింతాద్రిపేట సత్కలక్షణం:—28 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-80 గంటలకు శ్రీరంగంపాడును నంద్ర (3/106 స్వామివారికి సమర్పించుట) బ్రహ్మశ్రీ వేదాచల భాగవతం (మహాపేట) గారు భారత అమృతార్చన కమిటీ గారి కాలక్షేపము జరిపెదరు.

చెంగల్పట్టుజిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ అవసరసభ:—28వ తేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు మైలాపూరు నన్నభిధి నెం. 13 గృహమున జరుగును. కానసభలో ఎం. కే. అచార్యగారి ప్రసంగము, సైమన్ కమిషన్ ప్రకారము ప్రభుత్వముయొక్క నిర్ణయవిధానము, యాచిషయములు విచారించబడును.

మద్రాసు ఎలెక్షన్లకు ట్రాంజే అండు సప్లయ
కార్యాలయము పనిపాండ్ర యూనియను:—14-9-28 తేదీ రుక్మిణి రాత్రి 11 గంటలకు సమావేశమయి భారత జాతీయ కాంగ్రెసు ప్రభుత్వసాక్షిగా విచారించి ఇ. ఎం. అచ్యుతాచార్యుల విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము గావించి, మరేంద్ర శాస్త్రి అధ్యక్షులుగా, దండపాణిశెట్టిగారి ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నికయిరి.

మద్రాసుకు మరణసంఖ్య:—ఈ నెల 19 తేదీన అరేబియన్ సముద్రమున మద్రాసులో మృత్యు 584 నా వ్యవసాయము. అందు 16 గురు కలరావలన, 2 గురు మహుచి వలన, 1 గురు మేలమలన, 8 గురు ఎం. టెరిక్ జ్వరమువలన 28 గురు మలేరియావలన, 28 గురు తదితరజ్వరమువలన మరణించిరి. 23 సంవత్సరము యీ నెల యావరమునందు మృత్యు 816 నా వ్యవసాయము మరణించిరి.

తాంబరం ఆరోగ్యశ్రమము
ఈనెల 22 తేదీన తాంబరం ఆరోగ్యశ్రమమునందు నూతనములను మామలకు సంఘసభ జరుగును. చాలా ముత్తుగా రు. 1 రూపము లా సగముననే ప్రజలను గోరుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

కృష్ణా, తూ. గోదావరిజిల్లా బోర్డులు
బుద్ధివంతులు: సెప్టెంబరు 19:—కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు చింతాద్రి పేటకు వచ్చి ఆచార్యముల నూటికి 56 వంతు కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు 44 వంతు తూ.గోదావరిజిల్లా బోర్డుకు 44 వంతు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిరి తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము
(రిజిస్ట్రేషన్ ప్రకటన)
1928 సెప్టెంబరు, అక్టోబరు పరీక్షాఫలితములు యీ క్రింద పరిగ్రహించిన తేదీలందు సాయంత్రం 4 గంటలకు సాక్షులు మందిరమున ప్రకటింపబడును.
ఫలితములు ప్రకటింపబడు తేదీ
ఇంటర్మీడియట్ 15-10-28
బి.ఎ. (ఆ. ప్రె.) (ప్రిమియరీ) 20-10-28
బి.ఎ. (1 వ భాగము) 15-10-28
బి.ఎ. (2 వ భాగము) 5-11-28
బి.ఎ. (3 వ భాగము) 18-11-28

హార్దాగు కమిటీ

అక్టోబరు 1 తేదీన మద్రాసు వచ్చెదరు
సైమన్ కమిషన్ వారికి సహకారార్థము విద్యావిషయ మున నియమించబడిన హార్దాగు కమిటీవారు రాజ్ పు అక్టోబరు నెల 1 తేదీకి మద్రాసు వచ్చెదరు. ఆ నెల 6 తేదీ వరకు మద్రాసులో సాక్షులను పరీక్షించెదరు. విదప మద్రాసువాదన కేసెదరు.

లక్ష్మీనారాయణ పటము

ఎం. ఎన్. శర్మగారిచే వ్రాయబడెను
లక్ష్మీనారాయణ తేక మీర్ ఛిత్రము అను నీరంగుల పటమును కృత్జ్ఞతతో నందుకొంటిమి. తీర్మానమున కే. కే. అచ్యుతాచార్యుల వాగ్దేవత కంఠప్రకటనములను ధరించి శ్రీ మహాత్మ్య పంచమిత చరణములను శ్రీ మహా విష్ణువు ను ధరించినవారందరూ శ్రీ కృష్ణావతారమును ధరింపవలె నని మహాదేవుడు భూదేవుడు ప్రార్థించుచున్నట్లు చిత్రింపబడెను. మానవోత్తములగు మహర్షులు బ్రహ్మజలై మహాస్వామియై మోసరించి జేసినవారైనారు. భూదేవి మార్త్య ప్రభా విభాసితయై ప్రార్థించుచున్నది. "పరీతాచార్య సాధుశాం విశాఖాయ చదువ్కొంతం, ధర్మ సంపాదనార్థాయ సంభవామి యగేయగే" అని భగవంతుడు వాగ్దానమునందు మహాదేవి భగవల్లీనైభవము నూదించుచున్నది. ఈ రంగులపటము చాల అందముగా చిత్రింపబడినది. నెం. 14" X 20" నెల రు. 2-8-0. వలయువారిటుల వ్రాయవలెను.

మొన్నప్పు ఎం. ఎన్. శర్మ అందునన్న
అక్షర కల్పితుడు,
20. అంబాలా రైల్వేస్టేషన్, బ్రిటిష్ కేసు, మదరాసు.

సిక్కిం లలితకళల సంఘము

56 వ వార్షిక ప్రదర్శనము
సిక్కిం, సెప్టెంబరు 19:—రాజప్రతినిధిగారు సేతు సిక్కిం 56 వ వార్షిక లలితకళల ప్రదర్శనము తెచ్చిరి. ప్రదర్శన వస్తువులను జూచి రాజప్రతినిధిగారు ఆనందించిరి.
వ్యవసాయోద్యోగుల సభ
ఇంగ్లీషు ప్రభువుగారు రాజ్ పు అక్టోబరు 1 తేదీన సిక్కిం వ్యవసాయోద్యోగుల సభను తెచ్చెదరు. అందు వ్యవసాయశాఖకు సంబంధించిన మంత్రులకు సహజగుడురు.
సహకారసభ
ఈనెల 29 తేదీన సహకార రిజిస్ట్రేషన్, సహకారోద్యోగులసభను సిక్కింలో సర్ మహమ్మద్ హబిబుల్లాగారు తెచ్చెదరు.

రైల్వే ఏజెంట్లసభ
ఇండియా, బర్మారైల్వే ఏజెంట్లసభ ఈనెల 27 తేదీన సిక్కిం ప్రారంభమయి వారముదినములవరకు జరుగును. అక్టోబరు 6 తేదీ నుండి ఇండియా రైల్వే సంఘసభ జరుపబడును. (ఆ. ప్రె.)

పెరంబూరు అరుంధతీయ గురుభక్తులు
పార్వతి పూజ
పెరంబూరు అరుంధతీయ, గురుభక్తులు ఆనందాసం 14వ తారీఖున చేతులమీద పెట్టుకొని, సమాధిగరిష్ఠుడైన గడ్డును చంద్రయోగస్వామిలవారికి శ్రీమన్ కందుకూరి పాలయ్యగారు, దోర్నాల మహారాష్ట్రగారు, బహుభిర్లులతో స్వామిలవారిపూజ జరిపిరి. ఆనందమున దయాచేసిన శ్రీయుత బి. జగన్నాథమూర్తి, పెర్మానూసము పూజ తాము జరిపించునట్లు ఆనతిపడిరి. అంతట ఒక గంటవరకున్న బహుభక్తితో పూజజరిగినది.

యం. చిన్న స్వామిగారు,
అరుంధతీయ సేవకథ, సెక్రిటరీ.

అలహాబాదులో విమానము
ఒక హాలివుడ్ కేసు విమానము 19 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు అలహాబాదులో తీరదశ (కె. కా. ర్యాం) యందుగా పోయినది. అది బహుశా విమాన స్థానమున విసుగునతోచుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మ్యునిసిపల్ సొమ్ము హరణము

(స్వీయవిలేఖరి)
బెజవాడ, సెప్టెంబరు 18:—మ్యునిసిపల్ సొమ్ము హరణంపట్టి నలుల పోలీసుగారు. తెచ్చిన 5 కేసులలో 4 కేసుల తీర్పుల నిమిత్తంగా వ్రాసిన పాపము. 5 వ కేసులో కూడ దివ్యుల మేజిస్ట్రేటులు మ. రా. రా. శ్రీ రావుగారి పాటు జేదాంతం రామనాదంపతులు బి. జీ. గారు 11-9-28 తేదీన తీర్పును చెప్పిరి. మద్రాసు నుండి బిల్లు కట్టిన వారిని రామస్వామికి ఆరుమాసముల కఠినశిక్ష పెట్టుకొని పాపము జరిమానా నిధిపంపెను. జరిమానా చెల్లించినచో ఇంకను ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష నడవించుటగాను తీర్పు చెప్పబడెను. జరిమానా పన్నులైనచో రూ. 500 లు మ్యునిసిపాలిటీకి చెందులాగున ఉత్తర వ్రాసినట్లు చెప్పెను. మద్రాసు రూ. 906.15-3 పొందినట్లు సేరము నిరవచయబడెను.

రైల్వేరోడ్డు యిబ్బంది
రైల్వే స్టేషన్ గవర్నరు పేటకుండి పోవురోడ్డును రైల్వే వారు త్రాడుకట్టి ఆలంకారము చేర్చించినారు. త్రాడునిమిత్తం పోవు బాటసారులకు అపాయము కలుగుచున్నది. జల్పాబండ్లను స్టేషన్ వద్దకు రానిచ్చినందుకు రైల్వేవారికి రు. 1-8-0 లు చెల్లించవలయునని రైల్వేవారు నియమించినారు. మ్యునిసిపాలిటీకి రైల్వే స్టేషన్ చెల్లించవలయునని, రైల్వే ప్రయాణికుల సౌకర్యార్థము మాక్రమే స్టేషన్ వద్దకు జల్పాబండ్లు పోవుట వలన రైల్వేవారికి ఫీజు చెల్లించుట యీయ నని సరములేననియు జల్పాబండ్లవారు తలచి స్టేషన్ వద్దకు పోవుట కి వ్యతిరేక పద్ధతిని తీసుకొంటిరని. రైల్వే స్టేషన్ నీయని కాండామున బండ్లు రాకుండ జేయుటకు రైల్వేవారు అడ్డుకట్టివారు. అందువలన ప్రయాణికులు సామానును మోయుచుకొని స్టేషన్లో చాలా దూరము నడచినగాని బస్సు సౌకర్యము లేదు. అందువలన చాల ఇబ్బందిపడుచున్నారు. జల్పాబండ్ల వ్యవస్థలో మానవల. కన్వీనరు. రైల్వేవారు క్రొత్త రైలుమును కిర్యాటు చేసి ప్రయాణికులకు కలగ జేయుచున్న యిబ్బందికి ప్రజలలో ఆందోళన గలుగుచున్నది.

ఋత్వనంతర వివాహవాదము
ఉచితంగా పంపబడును

వి. జి. వి.
ఆంధ్రప్రదేశ్ యందు ఋత్వనంతర వివాహము ఆశాశ్రీ యి మను కీర్తి కథో గృహ్యసూత్రములను, మనుస్మృతిని అం పరించి రెండువ్యాసముల వ్రాసి యుంటిని. ధర్మశాస్త్రములను, నిబంధన గ్రంథములను అనుసరించి, మరీ గి వ్యాస ముల వ్రాసిననని వ్రాసియుంటిని. జిజ్ఞాసతో జలువుకు మిత్రులను, భయంపడి వ్రాయుచునిదిరా యేమి యిది మరీకొందము విశ్రేయమును నాకు బాబులు వ్రాయుచున్నాను. దయ యింది వారందరినీ ఆంధ్రప్రదేశ్ మునకున్నా ఒక విజ్ఞప్తి చేయుచున్నాను. కాస్తీయ మని చేసే ముద్దుదానిని ఆనందించుచున్నదానిని గూర్చి వ్రాయుచున్నాను గాని ఒకరి యా జ్ఞానసారము గాని ఉద్యోగాభివృద్ధిగాని నే నీ పనిచేయుట లేదు. ధర్మశాస్త్రములను, నిబంధన గ్రంథములను అనుసరించి 2 వ్యాసములు వ్రాసియున్నాను. కోరినవారికి ఉచితముగా పంపించగలను. గృహ్యసూత్రములు, సమావేశము, అను వ్యాసమునుకూడా నా -

స్వధర్మ ప్రకాశిని ప్రకటించెదను.
వలయువారికి ఉచితంగా పంపగలను. 250 కాపీలే నిల్వకున్నవి. కనుక వలయువారు త్వరగా వ్రాసికొనవలయును.

కనుకరి మార్కెండ్ యెక్కర,
స్వధర్మ ప్రకాశిని, కీలుపాత, మదరాసు.

కెప్టను కిడ్నయిరుగారిని

11000 రూపాయలను పొందించెనని అనుమానము
జబ్బులపూరు జాతప్రభుడైన కెప్టను కిడ్నయిరుగారు యధస్థానకమగారికి 11000 రూపాయలు పన్నుగా చేసి దానిని పొందించెనని అనుమానమువలన బొంబాయిలో నల్లెండ్ల నీ మరుతోనుండగా ఆతనిని అరెస్టుచేసిరి. కిడ్నయిరుగారు హృద్రోగమువలన బాధపడుచుండుటచే వైద్యశాలలో నుండి ఈ నెల 28 వ తేదీవరకును బొంబాయిలో ధర్మశాస్త్రము మేజిస్ట్రేటు పోలీసువారికి కేసుపంపగను. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సభలో
తెలవారి దుండగములు

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి సభలో

దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు జనరలుగారి తంతివార్త
శ్రీమ. సెప్టెంబరు 19:—ఇండియా దేశపు గవర్నరు జనరలుగారికి దక్షిణాఫ్రికా గవర్నరు జనరలుగారు యీ క్రింది తంతివార్తను పంపిరి:—

గత శనివారం 15 తేదీ సాయంత్రము కైర్తాడ్రోపు నగరమున దక్షిణాఫ్రికాలోని ఇండియా దేశపు ఏజంటువారి లోనున్న శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి గౌరవార్థముగా ఏర్పాటు చేయబడినది.

ఈ సభకు గురుకు (క్రిస్టియోబాననే కైర్తాడ్రోపు నగరమునకు) డిప్యూటీ మేయరుగారును, ఎవాన్సుగారు ఒక సభ్యుని ఆ సభకు ముఖ్యుడు 200 మంది దుండగీసులు వచ్చియుండిరి. దక్షిణాఫ్రికా యూనియను గవర్నమెంటువారు హిందూదేశ ప్రభుత్వవారితో చేసికొనియుండిన యొడంబడిన ఖండిండును ఎవాన్సుగారు ఆసభలో యావత్ ప్రసంగించి యుండిరి.

తై జెప్పిన ఎవాన్సు గారే తిరిగి శనివారము నాడు 15 తేదీన జరిగిన శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి విందు సందర్భమున జనరలుగారి సభకుగూడ వచ్చిరి. వీరివెంట ముఖ్యుడు 80 మంది సమయవాంఛకుల వెంటబెట్టుకొని దౌర్జన్యముచేసి సభా మండపములోనికి చొచ్చిరి.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు తమ యువశ్యాసమును ఆరంభించిరి. వీరి యువశ్యాసమును అభివేదించుచు అడ్డుబెట్టుటకు ఎవాన్సుగారు లేచిరి. ఇంకొక ఎవరో సభామండపములోని ఇరువైపులను అడ్డువేరిరి. ఒకవిధమైన ద్రావకమును ఇంకొక దోరనాయకద్రవ్యమును సభలో పారవేసిరి. ముందుల వుట్టెను, సభామండప మంతయు దుర్భాసువులతో నిండెను. సభావేదిక మీదను కొద్దిగడ్డు విసరివేయబడినది. కాని అడ్డువేసినవాడు శాస్త్రిగారి కడకువచ్చెను. సభయంతయు నానాభీభ్రమయ్యెను. సభిజలందరు హాటోనండి వెలువలకు పారిపోయిరి.

తరువాత సభ తిరిగి వెలువలనున్న బహిరంగ ప్రదేశము లో జరుపబడినది.

సభామండపము శాస్త్రిగారు తమవసరు తిరిగివెళ్లి, జనములనుపు పోగొట్టుకొనని ఆర్థి ఏమియు తరువాత జరుగలేదు.

ఎవాన్సుగారు చేసిన దుండగములకు వారివిషయమై శాస్త్రాధిపతులు జరుపబడినది.

ఈ ఆసంగత కావ్యము ప్రజలకంటె యీ యూనియను ప్రభుత్వమువారు తమయొక్క ఆపారవిచారమును హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేయునన్నారని ఈవిషయమై దక్షిణాఫ్రికా యూనియను గవర్నమెంటువారు తమ విచారమును శ్రీనివాస శాస్త్రిగారికిగూడ తెలియజేసిరి. ఈ దురంతములచేసిన దుండగీసులను శాస్త్రాధిపతుల ప్రకారముగా శిక్షించుటకు చేయవలయు ప్రయత్నము లన్నియు చేయబడును. శాస్త్రిగారి శరీరమున కెట్టి అపాయము వాటిల్లలేదని తెలియజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము.

హిందూదేశపు గవర్నరు జనరలుగారు యీ క్రింది ప్రత్యుత్తరమును తంతివార్తగా దక్షిణాఫ్రికా యూనియను గవర్నమెంటు గవర్నరు జనరలుగారి కంఠి.

మితంబిహారా మిత్ర తెల్లిన మనస్థాపమునకై యీ హిందూదేశ ప్రభుత్వము (రఫు) నేను మిమ్ములను ప్రకటించుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికాలో గాక హిందూదేశమునందుగూడ వివేకము బాధ్యతాజ్ఞానములుగలవారందరకు యీ దురాగతములను పూర్తిగానింపి ఖండించగలరు. ఈయన ప్రయత్నములను మన చెందజేయుచువారికిని ఆనోసన సభితులకు ధంగువాటిల్లు ఉండుగాక! (అ. ప్రె.)

ప్రభుత్వమువారి పరితాపము

శ్రీమ. సెప్టెంబరు 19:—రైటు ఆలడల్లో శ్రీమాన్ వి.ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి గౌరవార్థము దక్షిణాఫ్రికాలో దక్షిణ ఆఫ్రికా మేయరుగారివలన విడిగ్లలు పథ జరుపబడినది.

భారతీయులయొక్క జ్యోతిషశాస్త్రము దక్షిణాఫ్రికాలో ప్రాచీనమున ఆసభలో ఆత్మచేయబడినది. గ్రంథవిరచన, శాస్త్రిగారి కేమియు హాసకంజలేదు. అంతెల్లరిజరిగినసభ తుదవరకు జరుపబడినది. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వము వారు యావదయమై తమసంతోషమును శాస్త్రిగారికి భారత ప్రభుత్వమువారికి తెలిపించిరి. ఈవిషయమునుగురించి దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి సంతాపమును రాజకరినిధిగాని ఒప్పందతో సహా ప్రకటన మిట్టి గావించబడునని తెలియచున్నది. (అ. ప్రె.)

నెహ్రూసంఘ నివేదిక

బొంబాయిలో బహిరంగసభ

19-వ తేదీ సాయంత్రము మరాఠీ విద్యాలయము నందు బొంబాయిశాస్త్రము మేయరు దేశముఖ్యుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగినది. బి.నీరు మహారాజాగారి ప్రకటనగూర్చి మజిలీలు కొధారిగారు మున్నగువారు పాల్గొనవచ్చిరి. మహారాజాగారి ప్రకటన చాల ప్రశంస నీయుచుగానే యున్నదిగాని సంస్థానములనుగూర్చి అభిప్రాయ సభవాని ప్రధానాధికారి వివేచన నుండి నిరాధారము. సంస్థానాధిపతుల గౌరవమును తగ్గింపవలెనను యుద్దేశము సభవారితో తమ ప్రయత్నము లేదు. భారతదేశ యులందరకు (సంస్థానములలో నున్నవారకు (విటియుండియావారకు) సమానముగా సభి వృద్ధికొనిననే గాని మనసంకల్ప మిడేరదు." అని వారు నడిచిరి.

ఫిల్మి మ్యూనిసిపలు సంఘసభ

19-వ తేదీ ఉదయమున ఫిల్మి మ్యూనిసిపలు సంఘ సభ జరిగినది. నెహ్రూసంఘ నివేదికను గూర్చి చాలవచ్చు జరిగినది. నెహ్రూసంఘమువారి నేవ సభించిండుచు దేశ బంధువాడు గుప్తగారికి తీర్మానము నుపపాదించిరి. దానికి అనుకూలముగా 15 మందియును ప్రతికూలముగా 12 మందియును సమర్థులు నిచ్చిరి. ఆ గురు తలుపుగ గ నుండిరి. ఆ తీర్మాన ముమోదించబడినది. మహమ్మదీయులలో మహమ్మదు సద్దికు గారు ప్రతికూలముగా నుటలాచిరి. అసఫాలీ గారు తీర్మానమును బలపర్చిరి. ఫిల్మి క్రొత్తకమిషనరు 50 వాడు భాంసను గారి గౌరవాధ్యక్షుడు విందుచేయవలెనని అతడు సన్మాన ప్రత్యక్షమును సమర్థించవలెనని అను తీర్మాన ముమోదించబడినది. అందులకు 1000 రూపాయలు వ్యయపరుచుట కనుమతియ్యబడినది. ఇది అక్రమవ్యయము పోరులు కొందరు మ్యూనిసిపాలిటీవారిమీద దావాచేయ గోయన్నారని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

నెహ్రూసంఘ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగానున్న వారిలో 10 మంది మహమ్మదీయులును ఒక హిందువును ఒక సిక్కును కలరు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయిసభ

ఖాల్లో జరిగిన గణపతి ఉత్సవము సందర్భమున లక్నోలో జరిగిన అఖిలభారత సభనుగూర్చి ఉపన్యసించవలెనని ఎం. సి. చక్రగారిని కొరికి చక్రగారు మహమ్మదీయులు వారందులకు తమ సంతసమును తెలిపిరి. "నా కీ అవకాశము నొసంగినందులకు నేను నా హిందూ సోదరులకు మిగుల కృతజ్ఞుడను. ఇట్టి ఉత్సవములకు అన్ని మతముల వారిని ఆహ్వానించుచుండవలెను. అందులకు వరపురసనాసమును సన్మానమును వృద్ధియగును. 15 ఏండ్లక్రిత ములై జరుగుచుండెను. లక్నో సభివారి నేను చాల ప్రశంసించుచున్నాను. ఆ సభికి నా తేలింపులు అనుచితము. మలానా పాకతాలీగారు దాక్షులు అశ్వాసిగారి నా తేలింపులు విచారకము. ఈ సభికి విజయగూర్చి ప్రజలకు బాగుగా బోధింపవలెను" అని చగలా గారు నడిచిరి (అ. ప్రె.)

నోటీసు

పులిసెండుల తాలూకా బలవసూరు గ్రామంలోనుండిన వడ్డెదేరంగుల చిన్నవోలుగుండని కొడుకు చిన్నవోలుగుడు. సదరు తాలూకా రాజులపురం కాపురముడను కేళంఅశేత్తు అనునతనికి (వాయించియిచ్చిన వక్రముబాబుకు బాకీ అన్న యిండ్లి చేరి య 96-7-6 లు మొత్తమునకు కడప డిస్ట్రిక్టు మునసపు కోర్టులో స్వామి నెండిన 128/1928 దావా దాఖలు చేయబడి 26-9-1928 తేదీ వరకు 11 ఖంబులకు సదరు వడ్డె చిన్నవోలుగుడు హాజరు కాగలందులకుగాను వాయవావేయ బడి యున్నది. సదరు తేదీనాటికి ఆతడు హాజరుకానంతట య మ్మదర్దిగా తీర్మానించ బడునని యిందువల్ల తెలియజేయడ మెవది.

డి. రామసుబ్బారెడ్డి

కడప. 19-9-28.

వాడికిగ్లలు.

కావలెను!

ఆంధ్రలైపుస్థాకు బ్యంగు, లిమిటెడ్; రాజమండ్రి. ఆంధ్రదేశముయొక్క జిల్లాలలోను పశువులను నమోదా చేయించుటకు ప్రతితాలూకాకును నెల 1 కి రు 125/- ల వరకు యెనెక్టర్లుగాను, ప్రతిఫిర్కాకు నెల 1 కి రు 60/- ల వరకు యెనెక్టర్లుగాను పనిచేయుటకు వలయు బదిలీలవారు కావలెను. వివరములకు చూడడు.

శ్రీరాజా కె. నారాయణగజపతిరాజు, బి. యె. బి. యల్. మేనేజరు డిరెక్టరు.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 18:—ఇండియా పిక్చురీస్ కోస్టును 892-897 క్రింద నేరము మోపబడి చల్లా చాళుక్యులకు నతను కెవన్నుకోర్టుకు వంతుబడినది. క్రిందటి చాళుక్యుల యీ కేసు తూర్పు గోదావరిజిల్లా జడ్జిగారిచేత వివాదించబడినది. 881-5-1928 తారీఖున కోటిపల్లి తాతప్పయ్య అను నాయకు, తునిదేవిజను కాటిపూడి గ్రామములో, ఇంట్లోను అనుచును చుండగా, అతని దూరపుబుట్టుమును చల్లాచాళుక్యుల త్రవ్వకమునందు తాతప్పయ్యని దగ్గరపాలములోనికి తీసికొనిపోయి, చాలాని శరీరముమీదనున్న నగలను బలాత్కారముగా తీసికొనిపోయి, బాలుని సెల్లెట్టె రాతితో చావబాది, దగ్గరనున్న మల్లపాదలో పారవేసివేట్టెను, తరువాత తెలవాకామున తాలునకు తెలియవచ్చి, మల్లపాదలోనుంచి తప్పించుకొని బయటికి వచ్చినట్లును, అట్టి దుస్థితిలోనున్న బాలుని అడ్డూరు నూకయ్య అనునతడు అతని బండిలో బాలుని యింటికి తీసికొని వచ్చినట్లును, తరువాత కంకవరం దాక్షుగారు బాలుని గాయములకు మందువేసి, బాలుని శరీరముమీదనున్న మల్లను తీసివేసినట్లును ప్రాసిక్యూషను పత్రపుగాధ. ముద్దాయికి ఏమి తెలియదనియు, నిర్దోషియని యు ముద్దాయిపత్రమువారి వాదన, సంగతులన్నిటిని జడ్జిగారు జ్యూరర్లకు తెలియపరచిన పిమ్మట జ్యూరర్లు ఏకగ్రీవముగా ముద్దాయి నిర్దోషియని అభిప్రాయమును వెల్లెబ్బిరి. జడ్జిగారు, జ్యూరర్లతో ఏకభావించుక, కేసును తర్జియనాసము నిమిత్తము ప్రాజెక్టువారికి వంపిరి. ముద్దాయిపత్రమున పీరు గంటి నుల్పారాపుగారన, ప్రాసిక్యూషు పత్రమున అవసరాల రామారావుగారను పనిచేసిరి.

జామీను యివ్వలేదు

కాటేపులపల్లి జమీందారు గారిని చంపిన శేనులలో ఏడుగురుని పోలీసువారు ఎరక్టుచేసిరి. వీరిని జామీను మీద విడిచి పెట్టబడి కె.వి.ఆర్. స్టాబుగాను, ఇ. చుట్టాగావుగా రును జిల్లాకోర్టులో పిటిషనును దాఖలుచేసిరి. జామీనుమీద విడిచిపెట్టరాదని అవసరాల రామారావుగారు వాదించిరి, జడ్జిగారు ముద్దాయిలను జామీనుమీద విడిచిపెట్టుటకు సరా కరించిరి.

ఆదవాని

(స్వకీయవిలేఖరి)

వాతావరణము

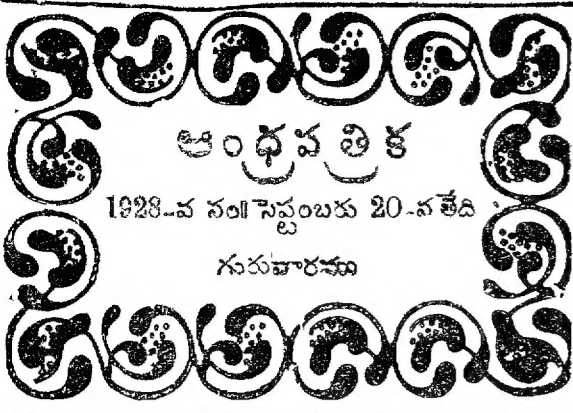
సెప్టెంబరు 17:—అకసము మేఘావృష్టియందుండిరి కొబలుగా అప్పుడప్పుకు వర్షము కురియుచునేయున్నది చల్ల గాలి వీచుచున్నది. ముంగారి హింగారికల్లి నురియు సెనగల య (Ground Nut) పైర్లు బాగాయిన్నవి. ఈ ప్రాంతములలో ఈతూరి సయితము ఈవరకును చెరువులకు నీళ్లు, మంచివస్తయు అగునంత వర్షములు కురియలేదు.

మునిసిపల్ రోడ్డు

ఈ సందర్భము మునిసిపల్ రోడ్డు మెటిల్ మరీ ప్రాంత గ్రావల్ పెల్లగించబడి పీటికి చేరినగా ప్రాంతగ్రావల్ "గడకు" నేనియు రోడ్డు రోల్ చేయబడుతో చాలింక (Sand Spreading) తరువాత ఇసుక పోపించుచున్నది వారు. చూచుచుండ పురజనులలో కొందరు హాస్యముచేయ నారంభించినను, మునిసిపల్ ఓవర్ సీయరుగారు మి. కె. సెం కోజరావుగారు వర్షము కురియనవచ్చుచు చూతురని చెప్పి యుండిరి.

ఇప్పుడు అనుభవము వయసును జమలరాకపోకలకు రోడ్డు చాలాబాగావున్నవి చెప్పకతప్పదు. మెటిల్మెట్లపై గడకు అందుపై ఇసుకపరచియున్నందున వర్షముకురియెచు న్నును బుడకాదు. యావదతి ప్రారంభించబడినది ఇదియే మొదటితూరి. ఓవర్ సీయరు సెంకోజరావు రోడ్డు మెకింగు సిస్టం అని వ్యాఖ్యనియించిన వరతిగానుండక తప్పదు. ఇతర వీరియాలలోని రోడ్డు సయితము ఈ వర్షతి ననుసరించిన బాగుండునని తోచుచున్నది.

డా. ఆనిబి సెంటుగారు:—నెహ్రూ ఉపసభ్యు సభ్యులగా యోగ్యముగా నెన్నుకొనబడినది. ఉప సభ్యులు యొక్క రాబోవు సమావేశము సిద్ధావర్త 28 వ తేదీన జరుగుననియు, వండిత మెటిల్మెట్లనెహ్రూగారి సర్వాయిడి విసెంటుగారికి వార్త చేరినది. నెహ్రూ రిపోర్టుకు బలమునుగు టకుగాను మద్రాసులో నొక సర్వేక్ష మహాసభజరుపుచు నకు నెహ్రూగారు తమ అంగీకారమును వెల్లెపిరి. డా. విసెంటుగారు సిద్ధాసమావేశమును హాజరు కాబాలరు. కాని ఉపసభ్యులు జరుపవలసిన కార్యము గూర్చి తమ సలహా సంపుటన్నార. (అ. ప్రె.)

హిందూదేశ పత్రికలు*

హిందూదేశపత్రికలగూర్చి

హిందూదేశపత్రికలగూర్చి పాట్ల వెంకటగారూ కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి ఆహ్వానముపై ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. పాట్ల వెంకటగారి నామమును పలువురు వినియుండరు. కాని క్యాపిటలు పత్రికలో "డిచ్చెరు" అను మారుపేరుతో వీరు వ్రాసెడి వ్యాసములను చదవని వారుండరు. ఆంగ్ల పత్రిక లన్నిటిలో డిచ్చెరుగారి వ్యాఖ్యానములు సామాన్యముగ ప్రకటితమగుచుండును. వీని శైలి మనోహరము. స్వతంత్ర విమర్శనము ధైర్యముతో గావింపబడుచుండును. అధికారులకుగూడ నివి శీఘ్ర గొలుపుచుండును. పెక్కు సంఘములును, ప్రతిష్ఠాపనలును, వీరిదాడికి లోనగుచుండును. వీరు విషయ విమర్శనమునే గావించెదరు. అ స పరమముగ వ్యక్తుల నిందకు బూనరు. జాతిభేదముజూపక, నిష్పక్షపాతముగ విమర్శన గావించుచుండెడివారు. విమర్శనము కటువుగనుండక, విశాలభావభరితముగ నుండెడిది. హాస్యరసముతో గూడుకొనియుండెడిది. 1926 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలలో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున ముఖర్జీ లెక్చరు నొనగూచు, వీరు హిందూదేశమునందలి పత్రికాభివృద్ధిని తేటతెల్లముగావించిరి. వీరికి పత్రికలవిషయమున చిరకాలానుభవముగలదు. వీరి యనుభవములు పెక్కు యిబ్బందులకు లోనగుచుండు, పత్రికాసంపాదకులకు గుణపాఠమొనగూనని నమ్మెదము.

హిందూదేశపత్రికలు, బ్రిటీషుపత్రికల నాదర్శముగ నైకొని తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించినవి. బ్రిటీషుపత్రికలకు గల గౌరవమును కొంతవరకు స్థాపించినవి. ఇతరులేమనుకొండరో యనుభయములేక తమ యభిప్రాయములను వెల్లెబుచ్చి ప్రజాప్రబోధము గావించుట, బ్రిటీషు పత్రికల సాంప్రదాయమైయుండెను. హిందూదేశపత్రికలు, యీధర్మమును ప్రశంసార్హముగ నెరవేర్చెనని, పాట్ల వెంకటగారు భావించుచున్నారు. హిందూదేశము స్వపరిపాలనము ననుభవించునపుడు, పత్రికల పలుకుబడి ఇప్పటికన్న నెక్కుడుగ వ్యాపించి, ప్రజాభిప్రాయము సభిరముగ ప్రేరేపించునని నమ్మవచ్చును. పత్రికాపోషకుల సంఖ్యగూడ వృద్ధియగునని యూహింపవచ్చును. 1885 సంవత్సరమున కాంగ్రెసుసభ ప్రారంభమైనదియు, హిందూదేశమున పత్రికాభివృద్ధి కొనసాగెను. ఇంతకు పూర్వము పత్రికలును పత్రికాధిపతులును గెరుగాని, ప్రజాప్రబోధము గావించుటకు పత్రికలంతగ నుపయోగ

పడలేదు. సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు రాజకీయవ్యవహారములందెట్లు నాయకత్వము వహించిరో, పత్రికానిర్వహణమునందును అట్లునే అగ్రస్థానము వహించిరి. కాంగ్రెసుసభకు బిమ్మట, పత్రికలు బ్రిటీషు వ్యవహారములగూర్చియు హైందవ వ్యవహారములగూర్చియు నమానముగ చర్చింపసాగెను. ఐదైదు స్వాతంత్ర్యసమస్య అప్పటినుండియు ప్రాముఖ్యము వహించుటచే, హైందవపత్రిక లి విషయమును సానుభూతితో చర్చించెను.

హిందూదేశమునకును ఐర్లండుకును గల పోలిక తరుచుగ జూపబడుచుండెను. పాట్ల వెంకటగారు ఐర్లండు దేశవాసులగుటచే, ఐర్లండు స్వాతంత్ర్యోద్యమముపట్ల శ్రద్ధ జూపుచుండిరి. హిందూదేశపు టాతయములపట్ల సానుభూతి జూపుచుండిరి. వీరికిని, ఇతర ఇంగ్లీషు స్కాచ్ ప్రముఖులకును, యీ విషయములందు తీవ్రభేదాభిప్రాయము ప్రబలుచుండెను. వీరు 1883 సంవత్సరమున "టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రికలో జేరిరి. వీరు బహిరంగ సభలలోని ప్రసంగములను, శాసనసభాకార్యక్రమమును తమ పత్రికకు పంపుచుండిరి. దేశమందంతటను తిరిగి, వ్యాయామముల గూర్చి రిపోర్టుజేయుచుండిరి. అప్పుడు వీరు గడించిన యనుభవము పిమ్మట యక్కరకు వచ్చెను. సర్ పి. మెహతా మున్నగు నాయకులచే స్థాపింపబడిన "అడ్వకేటు ఆఫ్ ఇండియా"కు వీరు 1892 సంవత్సరమున సంపాదకులుగ నుండి దానిని సమర్థతతో నిర్వహించిరి. 1897 సంవత్సరమున వీరు కలకత్తాకు వెడలి "ఇండియన్ డెయిలీన్యూస్" పత్రికలో జేరిరి. పిమ్మట దినపత్రికలను విడనాడి "ఇండియన్ ప్లాంట్లర్స్ గెజెట్టు" పత్రికకు సంపాదకులయిరి. సర్ పి. మెహతాగారు తాము స్థాపించిన "బొంబాయి క్రానికలు" పత్రికకు వీరిని సంపాదకులుగ నుండగోర, పాట్ల వెంకటగారు అందు కంగీకరింపక, "క్యాపిటల్" పత్రికలో జేరుట తటస్థించెను.

హార్ని మెనుగారు బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో జూపిన ప్రతిభను తాము జూపియుండలేక జోయెడివారమని, పాట్ల వెంకటగారు అంగీకరించుచున్నారు. "హార్నింగారు వెడలిపోవలయు" నని న్నేట్టుమెను పత్రికలో హార్ని మెనుగారు వ్రాసిన వ్యాసములు, మిగుల తీవ్రముగ నుండెను. అట్టి శైలినే వీరు బొంబాయి క్రానికలుపత్రికలో నవలంబించిరి. క్యాపిటలుపత్రికకు సంపాదకులుగ నుండి, లవెటుగారు తమయందడగియున్న యద్భుత రచనాశక్తిని గనుపఱుపగలిగిరి. హైందవపత్రికలు రానురాను అగ్రస్థానము వహించునని, వీరు నమ్ముచున్నారు. బ్రిటీషుపత్రికలు వీని ధాటికితాళజాలవని, వీరి నమ్మకము. పట్టభద్రులయినవారికి విశ్వవిద్యాలయమునందు పత్రికా నిర్వహణమున శిక్షణ గలపవలయునని, వీరు గోరుచున్నారు. పత్రికానిర్వహణమును వృత్తిగ నవలంబించువో, విద్యాధికులకు పలువురకు లాభకరముగనుండునని, వీరి తలంపు. వీరు స్వానుభవములను వ్రాయుటయగాక, సురేంద్రనాథ బెనర్జీ, సర్ ప్లాన్లీ రీడు, రుడ్యర్డు కిప్లింగ్, రాట్ క్లిఫ్, రాబర్టు నైటు, సాండర్స్, మున్నగుపత్రికా నిర్వాహకుల యనుభవములను గూడ వివరించిరి. తలపని తలంపుగ వీరు పత్రికలలో ప్రవేశించిరి. అయినను వీరిందుకు విచారము జూపక, ఇయ్యది పవిత్రమగు వృత్తియని భావించిరి. సామా

న్యముగ ఆంగ్లో హైందవపత్రికలకు, ఉటలు, వేటలు రుచించినటులుగ, భాతీయ సహస్యం రుచింపవు.

పాట్ల వెంకటగారు రటుగూర, భారతీయుల కష్టసుఖములందు శ్రద్ధవహించిరి. ఇందుకు, మెహతా గారితోగల పరిచయమే కారణమని వీరుగీకరించుచున్నారు. అహమ్మదాబాద్లో, మెహతాగారిొక కేసులో న్యాయవాదులుగ వచ్చిరి. లవెటుగారు, టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రికకు విలేఖకునిగ వెడలిరి. రైల్వే రిస్ట్రబ్లం లో, బ్రిటీషు న్యాయవాదులగు ఇక వెరారిటీగారును, ముకిందరు బ్రిటీషు సాలిసిటరులునుగలసి ఐర్లండు శుభస్యశూన్యచర్చించుచుండ, లవెటుగారు వారి ప్రతికులాభిప్రాయమును సహించజాలజేరిరి. బ్రిటీషులదిగనమెమున మెహతాగారు వీరికి దోడ్ ఐర్లండుపడుమూని, మిగిలినవారికి చక్కగ జవాబు చెప్పగలిగిరి. ఐర్లండుకు వర్తించు సందర్భములు ఇండియాకుగూడ వర్తించునని, మెహతాగారు నహేతవముగ జూపుచుండిరి. లవెటుగారు, మెహతాగారి ప్రబోధమువలన, హైందవసమస్యగూర్చియు, భారతీయుల కష్టములగూర్చియు ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించుట తటస్థించెను. హిందూదేశమున ఉటలు, వేటలు, నృత్యము మున్నగునవి మాత్రమే ప్రభావములను మరభిప్రాయము వీరిని పూర్తిగ విడనాడెను. భారతీయులకు సంబంధించిన సమస్యలు పెక్కులు గలవనియు, వానిని పరిష్కరించినగాని, ప్రజలలో సంతుష్టి గలుగదనియు, వీరు ప్రహింపగలిగిరి. ఆకారణముచేతనే, డిచ్చెరుగారి వ్యాఖ్యానములు, భారతీయ వ్యవహారములగూర్చి అద్భుత పరిజ్ఞానమును, విశేష సానుభూతిని జూపుచుండెను. విదేశములనుండివచ్చి పత్రికలను నిర్వహించిన యూరపియనులలో, హిందూదేశముపట్ల సానుభూతి జూపువారిని వేళ్లపై లెక్కపెట్టవచ్చును. పాట్ల వెంకటగారు అట్టి ఉత్తమ సంఖ్యాకులలో జేరి, ఇండియాకును ఇంగ్లండుకునుగూడ మేలుజేయగలిగిరి.

కలకత్తా యూరపియను సంఘము :
భావి సంస్కరణములు

కలకత్తా యూరపియను సంఘమువారు భావి సంస్కరణముల గూర్చి సైనుకుమారులకు పంపిన పిజ్జిప్తీ, వారి సాంప్రదాయముల కనుగుణ్యముగ నున్నందున, ఆశ్చర్యము గలిగించవలయు. హైందవ వాతవములకు ప్రబల ప్రతిఘోలు రెవరయిననున్నయెడల, వారు యూరపియను సంఘమువారే నని తేలినది. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములు హానికరమని, వివిధసంఘములవారును అంగీకరించుచున్నారు. సిలోను వ్యవహారములను విచారించిన డోనమూరు కమిషనువారుగూడ యిటులనే భావించి, సాంఘిక నియోజకవర్గమును తొలగింపవలెననిరి. అయినను కలకత్తా యూరపియను సంఘమువారు ఇట్టి నియోజకవర్గము లికమింపగూడకొనసాగవలెనని గోతుచున్నారు. వీరి సంకుచిత దృష్టి నిందుమూలమున గ్రహింపవచ్చును. తేలిక ప్రభుత్వమునందు, బాధ్యతను పెంచరాదని, వీరు చాటుచున్నారు. ఇంతియగాక, ప్రభుత్వాధికారవర్గము నింకను బలపరుపవలెనని, వీరి యుద్దేశము. రాష్రుములలో పజలు తమ

* పాట్ల వెంకటగారి యుపన్యాసములను వ్యాసములు మగల గ్రంథము కలకత్తాలో 5/2 గార్డ్స్ మినిస్ట్రీ నుండి "విశ్వాపత్రిక" పేరుతో వారిచే ప్రచురింపబడెను. కంపెనీ మానేజరుకు వ్రాసిన గ్రంథము లభించును. పొట్టుపాత్య 595, నూర్సిలు. హానూ.

యోగ్యతను కనుబట్టినగాని, కేంద్రస్థానమునందు ప్రజల కధికార మియ్యగూడదని, వీరు వాదించుచున్నారు. కేంద్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించినగాని, రాష్ట్రప్రభుత్వములు బాధ్యతవహించజాలవు. కేంద్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండునంతవరకు, రాష్ట్రములుగూడ వికాసరహితముగ నుండుట సహజము. రాష్ట్రములలో ఎన్నికహక్కును విస్తరింపజేయుటకు, యూరపియను సంఘము వారేమాత్ర మిష్టపడరు. రాష్ట్రములలో రెండవ శాసనసభ ఏర్పడవలయునని, వీరు గోరిరి. జాతి విభేదము జూపిడి చట్టములను గావించగూడదటా హాజీగారి కోస్తా వ్యాపారచట్టము, వీరి మనములను వేధించియుండును. లీకమిషనువారు యూరపియను యుద్యోగులకిచ్చిన సౌకర్యములు ఎప్పటికిని నిలిచి యుండవలెనట. రాష్ట్రములలో పరిపాలనము భగ్న మగుచో, కేంద్రభుత్వము రాష్ట్రపరిపాలనమును చేపట్టవలయునట. రాజకీయనిధిగారి కార్యనిర్వాహకసభ, ప్రధానముగ బ్రిటీషువారితో నుండియుండవలయుననియు, గవర్నమెంటు వంకకుబోవుటకు యీసూరు ప్రారంభమునుమాత్రమే గావించవలెననియు, వీరు చాటుచున్నారు. వీరి సూచనలప్రకారము పూర్ణ స్వపరిపాలనము లభించుటకు శతాబ్దములు పట్ట వచ్చును. ఇండియా కొన్నిసార్లు రద్దుజేయ వలయునని, కాంగ్రెసు సభ పెక్కు సంవత్సరములనుండియు గోరుచున్నది. యూరపియను సంఘమువారికి దానిని మాన్యుట కయినను ఇష్టములేదు. భారతీయుల నున్నతోడోగములలో నియమించుటచే, పరిపాలనము క్షీణించెనట. అందుచే, బ్రిటీషు ఉద్యోగుల సంఖ్య నే మాత్రము తగ్గింపవలదని, యూరపియను సంఘము వారు గోరిరి. స్టేటుకొన్ని సభకును, భారత శాసనసభకును, ప్రత్యక్షపు ఎన్నికలు జరుగ గూడదనియు, నామినేటెడు సభ్యులసంఖ్యను పెంచవలయుననియు, బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టగూడదనియు, ఆంగ్లోపైదవ సంఘమున కధికప్రాతినిధ్య మొనగవలయుననియు, వీరు గావించిన సూచనలు దేశమున కెంత యనర్థ హేతువులో చెలువనక్కరలేదు. పైమనుకమిషను కువసంఘముగ నేర్పడిన హాస్టాగు కమిటీవారికి పంపిన విజ్ఞప్తిలో, యూనివర్సిటీ కళిక్షుల నింకను ఎక్కువ కఠినము గాభింకవలయుననియు, యూరపియను విద్యను సెంట్రలు విద్యకు శాఖగ జేయవలయుననియు, వీరు గోరియుండిరి. అస్సాం, బెంగాలు, పంజాబు యూరపియను సంఘములు పైమనుకమిషను వారికి ప్రత్యేకవిజ్ఞప్తులను సంపియుండెను. రాష్ట్రములలో నిచ్చుస్వపరిపాలనము, లీకమిషను సిఫార్సులపై నాధారపడవలెనని, అస్సాంసంఘమువారు గోరుచున్నారు. దీనియర్థమేమి? లాయడుబార్జిగారు నిరూపించిన ఉక్కుచట్టముపై నాధారపడవలయుననియే గద! రాష్ట్రములలో రెండవ శాసనసభను నామినేటెడువలయునని, అస్సాంసంఘమువారు గోరుచున్నారు. మంత్రులను శాసనసభ నిలిచి యున్నంతవరకు నియమింపవలెనని వీరి యుద్దేశ్యము. విశ్వాన రాహిత్య తీర్మానములను ప్రతిపాదించి, యోడించుటకు వీలులేకుండ జేయవలయునని, వీరి యుద్దేశ్యమై యుండును. బెంగాలు యూరపి

యను సంఘమువారు, మంత్రులకు పోలీసుశాఖను వప్పించగూడదనుచున్నారు. పోలీసుశాఖ ఎప్పుటికిని రిజర్వుడు శాఖగనే యుండవలెను. రెండవ శాసనసభను నామినేటెడువలయునని నియమింపవలెనని వీరును తలచుచున్నారు. పంజాబు యూరపియను సంఘమువారు ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మింకముందును కొనసాగవలయుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమునందు, యూరపియనుల జేమలాభములను కాపాడుటకు ప్రత్యేక సభ్యులొకరుండవలయుననియు, ఇతనికి ఇండియామంత్రితోను, పార్లమెంటుసభవారితోను సరాసరి సంబంధముండవలెననియు, గోరుచున్నారు. అల్పసంఖ్యాకులకు వ్యతిరేకముగనుండు చట్టమును వీటోజేయుటకు, గవర్నరుల కధికార మియ్యవలయునట. మొత్తము మీద యూరపియను సంఘములన్నియు, ప్రజాధికారము విస్తరింపగూడదని గోరుచున్నవి. యూరపియనుల జేమలాభముల కేమాత్రము కారతవాటిల గూడదని పట్టుబట్టుచున్నారు. ఇది కేవల స్వార్థదృష్టియనుటకు సంవియములేదు.

బాల్లివిక్కుల ప్రవాస చట్టము

సెలెక్టుకమిటీవారు బాల్లివిక్కుల ప్రవాస చట్టమునందు కొన్ని మార్పుల గావించిరిని తెలియుచున్నది. ఈ చట్టము అయిదు సంవత్సరములవరకు నిలిచియుండవలెనని వీరు సూచించిరి. ఆసియకు చట్టమును నిలువదలచుచో, శాసనసభవారి అనుమతిని పొందవలయును. మినహాయింపబడినవారి కీ చట్టము వర్తింపకుండ జేయబడెను. శిక్షింపబడదగిన నేరములనుండి, జాతులమధ్య ద్వేషమును మెంచుట, చట్ట ప్రామాణ్యమును తొలగించుట, అనునవి తీసివేయబడెను. సంఘసభ్యులనేగాక, దానితో సంబంధము గలవారినిగూడ శిక్షింపవచ్చునని, (సి) క్లాజు చెలుపుచున్నది. సంబంధముగల వారనమాటలు తీసివేయబడెనని తెలియుచున్నది. ఇతియగాక, సెలెక్టుకమిటీవారు క్రొత్తక్లాజును చేర్పిరట. దీనిప్రకారము ప్రభుత్వమువారి ఆర్డరుపై, అప్పీలుజేయుచో, ముగ్గురుగల బెంచి ఏర్పరుపబడును. ఇట్టిబెంచి ఎదుట, నిందితుడు హాజరుగావచ్చుచు గాని, నేరమునకు సంబంధించిన వివరములను సందర్భములను నిందితునికిగాని అతని స్నేహితుకుగాని చెలుప వీలులేదు. ప్రక్రమముగు న్యాయవిచారణ జరుగుటకు వీలులేనపుడు, ఎట్టి బెంచీలను ఏర్పాటుజేసినను ప్రయోజనముండదు. నిందితునకు నేరపు వివరము లేవియో తెలిసికొన వీలులేనపుడు, అతడు తనచర్య నెటుల సమర్థించుకొనగలడు? ఏకోర్టు లోను ప్రభుత్వపు టుత్తరువునుకార్చి ప్రశ్నింప వీలులేదను నియమము నిలిచియేయున్నది. ఇట్టి స్థితిలో వివిధపక్షనాయకులును, సెలెక్టుకమిటీ వారు ఎంచదగిన మార్పులను గావించలేదని, భావించుట వింతగాదు. ఇకమీద చట్టమును నిరాకరించుటయే భారతశాసనసభవారి ధర్మము.

దక్షిణాఫ్రికా : శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి

దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారిలో కొందరి కింకను శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిపై గల పగదీరిలేదు. భగవంతు లిటీవల శాస్త్రిగారికి జేసిన

విందుకు, పట్టణము లోని యూరపియను ప్రముఖులును, మేయరుగారును విచ్చేసిరట. శాస్త్రి డిప్యూటీ మేయరుగు ఇవాన్సుగారి కిది కడుపుమరిటగ నుండెను. విందుజరుగుచుండగ, ఇవాన్సుగారు కొందరు దండగీడను దీసికొనిపోయి, దీపముల నార్పిపైచి, నిప్పంటించిరట. కోడిగడ్డను వేదికపై నున్న వారిపై విసరిరట. అచ్చుప్రవేశమున శాస్త్రిగారికి దెబ్బతగులలేదు. సభయు తిన్నగ జరిగెను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు ఇవాన్సుగారి చర్యపట్ల తమకు గలిగిన విచారమును శాస్త్రిగారికిని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని గూడ తెలిపిరి. దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు తమ గౌరవమును కాపాడుకొనదలచుచో, తమ సంతాపమును బహిరంగముగ చెలిపి, దుండగీడ చర్యను అసంధిగముగ నిరసిచుట, అత్యంతావశ్యకము. ఇకముందెట్టి అల్లరులు జరుగకుండ తగిన కట్టుదిట్టముల గావించుట యవసరము.

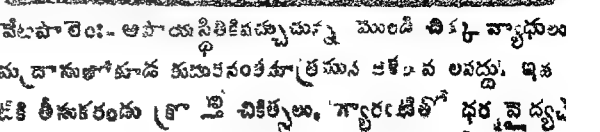
మద్రాసు కార్పరేషను : విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధి మద్రాసు కార్పరేషనుకు, విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధిగ బుర్రా సత్యనారాయణగారి రెన్నుకొనబడిరి. ఇతకుపూర్వ మీస్థానమును, ఎ. రామస్వామిమొదలిగారు ఆక్రమించియుండిరి. సత్యనారాయణగారు కాంగ్రెసుపక్షమునకు జేరినవారు. ఆంధ్రులు. వీరిదివరకు కార్పరేషనులో సభ్యులుగ నుండి తమసామర్థ్యము జూపియుండిరి. ఇకముందు గూడ వీరు తమధర్మమును ప్రశంసాపాత్రముగ నిర్వహించెదరని నమ్ముచు, సినేటుసభవారి ఎన్నికలో బడసిన విజయమునకై వీరి సభినందించెదము.

భారతశాసనసభా కార్యాలయము

భారతశాసనసభా కార్యాలయము విషయమై రాజప్రతినిధిగారు ఏర్పరచిన సమావేశములో ఏకీభావము గుదిరెనని తెలియుచున్నది. హోంమొబరుగారు ప్రభుత్వోద్యోగుల చర్యల పట్ల విచారము చెలుపుటకును, పశులుగారు దాని సంగీకరించుటకును ఏర్పాటుజేయబడెను. అసలు ప్రశ్న విషయమై నాయకులు అభ్యుత్సాహితో చర్చించెదరట. ఒడంబడిక గుదురనిచో, అభ్యుత్సాహ రాజప్రతినిధితో సంప్రతించునట. ఇందుకు ఫలముగ, స్వతంత్రశాసనసభా కార్యాలయ మేర్పడుచో, సంతృప్తిగలుగును.

ఆంధ్రా మెడికల్ జర్నల్ అను ఆంగ్లమాసపత్రిక

సంపాదకులు-భిషగ్రత్న డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి (బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.) గారు
 వాలుగవసంపుట మా ఎనిమిదవసంచిక 1928 ఆగష్టు ౧౮లో వెలువడినది. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది ఆంగ్ల భాషలో సలకాకసాగి విలువనుచున్నది. ఈ సంచికయందు భారతయువకసంఘము; భారతదేశమున కారికకణిన్య; మనుష్యునియందు మూడుప్రకృతులు; వైద్యవిషయములు; కార్తవ్యమున్నగు విషయములు కలవు. ఇందు 81 పుటలున్నవి. సాగు చందారందురూపాయలమాత్రమే ఈ సంచికలో కరీరసంబంధముగ వివిధగుర్చి ముఖ్యమున వ్యాసము ప్రకటించబడెను. వలయుచాటిటల నాయవలెను.
 ది ఎడిటరు, ఆంధ్రా మెడికల్ జర్నలు, 48, హోలికా రోడు, మాంటురోడుపాస్టు, మదరాసు.

(၁၆) (၁၆)

నిషేకార్థ వయోనిర్ణయ శాసనము గూర్చి ప్రజాభిప్రాయ విచారణ

లాహోరు, సెప్టెంబరు 19:—నిషేకార్థ వయోనిర్ణయ చట్టమునుగూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును విచారించుటకై ఏర్పడిన విచారణ సంఘముయొక్క సభ్యునియ్యచు రాజీనామే ప్రధాన అధ్యక్షుడు యిట్లు చెప్పెను:—బాలికలకు వివాహార్థము : ప్రమాణమును నిషేకార్థము : ప్రమాణమును గూడ 16 సం॥ రములుగా నిర్ణయింపబడలేదు. ఈ వ్యవస్థాభిప్రాయము నడిగిన యెడల 18 సం॥ రములని నిర్ణయించెదను. కాని 16 సం॥ రములని నిర్ణయించుచు యీ శాసనము అమలుపరచినయెడల మాకు జాబురాష్ట్రమునందు ఏవిధమైన ప్రాతికూల్యమును ఉండజాలదు. బాల్యవివాహముల మూలముననే శిశుమరణములు హెచ్చుచున్నవి.

బాలరకు వివాహార్థ వయస్సును నిషేకార్థ వయస్సును 28 సం॥ రములుగా నుండవలయును.

సాంఘిక వ్యవహారములలో

ప్రభుత్వతో కృత్యము కూడదు

డిన్ మహమ్మదుగారు (కాసనభ్యులు) యీ క్రింది రీతిగా సాక్ష్యమిచ్చిరి:—

ఇటువంటి సాంఘికవ్యవహారములలో ప్రభుత్వతో కృత్యము కూడదు. 12 సం॥ రములకు యీ క్షమయ్యునచ్చి రజస్వలయైన బాలిక తన వరాశ్యమును విచారముతో నిర్ణయముచేసి కొనగలదు. ఈ ప్రాంతములందు బహుశాః ప్రభుత్వచారములు జరుగుట చాలా అరుదు. ఇదివరకు 1925 సం॥ రపు సవరణ చట్టము అమలుపరచబడినందున అది నిరర్థకముగా పడి యున్నది. అదిగూడ యీ నిషేకార్థ వయోనిర్ణయముకూడ వ్యర్థముగానే యుండగలదు. మహమ్మదీయ బాలికలు సామాన్యముగా 12 సం॥ రములు 15 సం॥ రముల లోపుగా రజస్వలగుదురు.

డాక్టరు ఫియాల్సుగారు:—సంసారలకును, బాలికలకును గూడ నిషేకార్థ వయస్సు 16 సం॥ రములుగానే కానించవలెను.

లీలావతి కెల్లెగారు:—బాల్యవివాహములపట్ల దుర్బల సంకాపనము కలుగుచున్నది. ఈ విషయము గత దశాబ్దములలో ప్రజలు మేల్కొనియున్నారు. వివాహవియోనిర్ణయ శాసనము లుండితీరవలయును. సంసారవియోనిర్ణయ శాసనము 15 సం॥ రముల వయస్సులో తలను సంసారశ్రీయై కానివారు 18 సం॥ రములలో పలను పురుష సంపర్కము నుండగూడదు.

వందీత నీలకంఠదాసుగారు

(సామ్రాజ్య శాసనసభ్యులు)

అక్టో, సెప్టెంబరు 19:—నిషేకార్థ వయోనిర్ణయ శాసనముయొక్క చిత్తుచట్టమునుగూర్చి విచారించుటకై ఏర్పడిన విచారణ సంఘములోని సభ్యులైన వందీత నీలకంఠదాసుగారు (సామ్రాజ్యకాసన సభ్యులు) సదరు విచారణ సంఘములోని యితర సభ్యులయొక్క యభిప్రాయముతో ఏకీకరించక తాము భిన్నాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. వీరితోకూడ శ్రీ శ్రీ ప్రతినిధిగారు వంజాబు మెయిలులో ప్రయాణముచేయుచు యీ చట్టమునువైచి వాని యభిప్రాయమునుగూడ వారిట్లు చెప్పిరి.

14 సం॥ రముల వయస్సుగల బాలికకు వివాహముచేయవలసినట్లుతప్ప తలదండలము గాని, ఆ బాలికయొక్క ఇతర కుటుంబీకులకుగాని, ఆ బాలికకేగాని అనేక యిక్కట్లులను కష్టములను అనుభవించవలసినట్లుగా ఋజువైనయెడలను ఆ బాలిక 12 సం॥ రముననే రజస్వలరాలగుటవల్లనే అట్టియిక్కట్లుల సంభవించియున్నవని ఋజువైనయెడలను శ్యామశాస్త్ర ప్రకారముగా అట్టి సందర్భములలో సదరు బాలికకు కాసన నిర్ణయమైన వయస్సునకు లోపుగానే వివాహమును జరుపుటకు శ్యామశాస్త్రం లనుజు నీయవలయునను మరల యీ శాసనముందు శిశువుడవలెను. కాలక్రమణ యీ మరల కూడ అవసరము లేకపోవచ్చును. కాబట్టి యీ విధముగా అత్యంత సాధ్యమైన సందర్భములలో కాసన దండమును తీసివేయుట కొనుజు యీయబడిన యెడల కొంతవరకు సమాధాన మేర్పడగలదు. ఈమార్గ వాణిజ్యనిగుగారు (సామ్రాజ్య కాసనసభ్యులు):—

బాలికలకు 16 సం॥ రముల వయస్సును, బాలరకు 25 సం॥ రములను వివాహార్థ వయస్సు ప్రమాణములుగా నిర్ణయించవలయును.

పరిశీలించవలయును. ఈ నిబంధన సత్కరించినవారికి కఠినతలను విధించవలయును.

స్వరాజ్యమునచ్చువరకు యీ శాసనములను నిలిపియుంచవలయును

లాహోరు, సెప్టెం 18:—వివాహార్థ వయోనిర్ణయవిచారణ సంఘమువారియెడల సాక్ష్యముపంపవలయునని జఫర్లీఖానుగారు అభ్యర్థించబడిరి. కాని వారు నిరాకరించిరి. అందువలన తమ కారణములను ఈ విధముగా అభ్యర్థించుటకు ప్రతినిధి తో తెలియజేసిరి.

నే నింతవరకును ఇండియా గవర్నమెంటు ఇంగ్లాండు తోని యిండియా కార్యదర్శిగారికి ప్రాసించిన నివేదికను చూచిరి. ఆ నివేదికలో మన సామ్రాజ్యకాసన సభాధ్యక్షుని గూర్చి వ్రాయుచు అతని నోకమూలపాత్రాన్ని విగ్రహముగా వర్ణించిరి.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యముయొక్క ఇండియా కార్యదర్శిగారి దేవతార్చన సంచికలో వర్ణించిరి.

అక్కరవరకు గల ఏ భారతీయుడుగూడ యిట్టి సందర్భములలో యీ అధికార గౌరవహాస్యమైన యీ అసెంబ్లీ సభ నియోజితమైన యీ విచారణ సంఘము యెడల సాక్ష్యమిచ్చుటకు పోజాలదు. ఈ శాసనములనుగూర్చి మనము ఆలోచించుకొని అమలుపరచుటకు మనకు స్వతంత్రాధికారమునొసంగు మనస్వంత పార్లమెంటు సభ రావలసియున్నది. లక్నోలోని అఖిలరాజీయపక్ష సభలో తీర్మానించబడిన స్వరాజ్యాధికారముగల సభ యేర్పడిన తర్వాత మన మిశాసనములనుగూర్చి చర్చించుట కవకాశముగలదు.

భగవద్దత్తగారు

వివాహార్థ వయస్సునే నిర్ణయించి కానించవలెను. నిషేకార్థ వయస్సును కానించినందువల్ల ప్రయోజనములేదు. కనుక బాలికలకు 14 సం॥ రములు ఉండిన నేగాని వివాహములు చేయవలెను.

జానకిదాసుగారి సాక్ష్యము

దేవసమాజకార్యదర్శిగారు జానకిదాసుగారిట్లు చెప్పిరి:—సంసారలకు బాలికలకుగాని సంసారలు కాని బాలికలకుగాని 16 సం॥ రములకు లోపుగా నిషేకము జరగవలెను. వంజాబు రాష్ట్రమునందు సామాన్యముగా 18 సం॥ రములకు బాలికలు రజస్వలగుచున్నారు. (శ్రీ. ప్రెసు.)

బాల్యవివాహ నిషేధచట్టములు

ప్రజాభిప్రాయ విచారణ

29 మంది. అసెంబ్లీ సభ్యులు శారదాగారి చట్టము పనికిరాదనిరి

హైదరాబాద్, సెప్టెంబరు 18:—హిందువులను మహమ్మదీయులను చేరి 29 మంది అసెంబ్లీ సభ్యులు కలసి అసెంబ్లీలోని ప్రభుత్వసభ్యులకు యీ క్రిందిరీతిగా మహాజన సంపుకొనిరి:—

హిందూ సంఘములోను మహమ్మదీయ సంఘములోను సభాతనముగా నెలకొనియుండిన సాంప్రదాయములే మొదలగుట నరికివేయుటకై బాల్యవివాహములను నిషేధములుగా చేయుటకు మరల ఏలా సకారదా గా రి చట్టము చేయవలసినది. కాబట్టి యీ చట్టము మాకందరకును అసమ్మతమైయున్నది. ప్రభుత్వసభ్యులు గూడ యీ చట్టమునకు ప్రతిహేతులగా నుండవలయుననియు లేదా యీ దేశములోని ప్రజలయొక్క మరలమియును అట్టి జోకృత్యమును కలగజేసికొనజాలమని విజ్ఞాపించు రాజీగారు చేసియుండిన ప్రభుత్వప్రకటనలోని యభిప్రాయ ప్రకటనను పొంది యీ చట్టము విషయములో మీద తూర్పింభావమునైనను పరిశీలించవలయునని కోరుచున్నాము. (శ్రీ. ప్రెసు.)

అన్వేషణలో కలసి భుజించుట

అశ్వీరు ప్రభుత్వకళాశాల హోస్టలులో నొకవిద్యార్థిని బహిష్కరించుట

అశ్వీరు ప్రభుత్వకళాశాల హోస్టలులోనున్న మొదటి తరగతి (ఎఫ్. ఏ. బ్యాచ్) విద్యార్థి శంకరులతో కలసి భుజించెనను కారణమున తీర్చిన విద్యార్థులకు లక్షని పలికిరి. నవుకరు లక్షని తీసి గిన్నెలను కడుగుటకుగూడ నిరాకరించిరి. (శ్రీ. ప్రెసు.)

ద. ఇ. సంస్థానములసభ

తిరువేండ్రమున జరుపుట కేర్పాట్లు

తిరువేండ్రము, సెప్టెంబరు 19:—దక్షిణ ఇండియా స్వదేశసంస్థానములసభ రాబోవు అక్టోబరు నెలలో తిరువేండ్రమున జరుపుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. ఆఖిల భారత స్వదేశసంస్థాన ప్రజల సభాకార్యదర్శియగు, కె.టి. మాత్యూగాను యీవిషయమును గురించి తమయంగీకారమును తెలిపిరి. ఈ సభానిర్వాహములు కావించిన ప్రయత్నముం దీర్ఘదినములు సభలో నాజీవించువలయునని కలదు. సామంతులతో, ఆఖిలభారతమునకు, జట్ల సంఘ విచారణ, సంస్థానాధీశులచర్యలు, భావికాలమున తమకు గలుగుస్థానము, మున్నగు విషయములు సభలో చర్చించబడును. (అ. ప్రె.)

గోధ్రాలో మతకలహము

18వ తేదీ మధ్యాహ్నము జయశంకర యారేంగు జరుగుచుండగా ఒక మసీదునకు మహమ్మదీయులకొక ముగ్గురు వచ్చి హిందువులను కొట్టిరి. ఒక పురుషుని ఒక స్త్రీని దెబ్బలు తగిలెను. ఒక మహమ్మదీయ పోలీసు వుచ్చోకికొడ దెబ్బలు తగిలెను. అటుపిమ్మట గూడ చిల్లరకొట్టాలు జరిగివి. 12 మంది దెబ్బలు తగిలినవి. 18 మంది పురుషులతోను 12 గురు హిందువులు, డబ్బు, ఎస్. ముకదను (ఎం. ఎల్.సి.) గారికి బలమగుదెబ్బలు తగిలెను.

గోధ్రాహిందూమతసభ సాయ పంపాధ్యక్షుడగు మెగాలికి 18వ తేదీని బలమగు దెబ్బలు తగిలినందున అతడు 19వ తేదీ సాయంకాలము వైద్యశాలలో చనిపోయెను. హిందువులందరూ యశాముల నన్నిటిని మాసివేసి పూర్తిసౌరభాలు జరిపిరి. ఇందులకు బొంబాయిరాష్ట్రీయ హిందూసభ కార్యసంఘమువారు సంతోషమును సానుభూతిని ప్రకటించుచు తీర్మానములను చేసిరి. దోషులను శిక్షించవలెను విచారణసంఘమును నియమించవలెనని దౌరతనమువారిని కోరిరి. (అ. ప్రె.)

తిరునల్వేలివార్తలు

తిరునల్వేలి, సెప్టెంబరు 19:—నంగునేరి తాలూకాలో ఇల్లొమలితో వర్షములతో బావులెండిపోయి నీరులేక యిబ్బంది కలగుచున్నందున అచ్చటి హైస్కూలు 10-వ తరగతి మూయబడెను.

ముత్తుస్వామిగారి మోటారుకారు పెద్దబోనుండగా నెవరో దానికి అగ్నిని తగిలించిరి. కారు మండిపోయి భస్మముయ్యెను. పోలీసువారికి ఫిర్యాదుచేయబడెను. ఇందులకు ఎట్లాపుర రథవరమున జరిగెను. ఎట్లాపురం జమీందారుగారు కోరిన ప్రకారము వారి సరికొరతకు 4 గురు రిజర్వుకాష్ట్రీబిల్లు, పాడ్ కాష్ట్రీబిల్లు, తిరునల్వేలి జిల్లా పోలీసు గూఢచరీలెండెంటుచే వందల 28, (అ. ప్రె.)

సమ్మెదారులపై కేసు

కుంభకోణము, సెప్టెంబరు 19:—వి. ఎస్. నెల్లూరి జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారి యెడల నొక ఫోలీసు ఉద్యోగి పై రాజులవిద్వేషమువలన జంక్షనునందరైలుబండ్ల రాకపోకల కాటంకమును కలగజేసెనను నీరముపై 19 గురిపై కేసుచేయబడెను. కేసు విచారించబడుచున్నది. (అ. ప్రె.)

కోయిల్పట్టి కేసులు

మద్రాసు, సెప్టెంబరు 20:—కోయిల్పట్టి కేసులలో మద్రాసు తరపున పు. చేయటకు బాధిజో నెఫ్ గారును వి. సి. చిదంబరంపేట గారును అంగీకరించిరి తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

నైజాము రైల్వే సమ్మె

శాంతముగానే జరుగుచున్నది

మీరు వచ్చి సహాయము చేయవలెనని రైల్వే యూనియనువారు వి. సి. గిరిగారికి తండ్రిగారు సంసిధి గాని దానికి ప్రత్యుత్తరము రానందున వారు ఆతురతతో నున్నారు. 19వ తేదీని లోకోమోటరులో 126 మంది పని చేసిరి. వారిలో 18 మంది క్రొత్తగా నియమించబడినవారు. రివ్యూను పెద్దబోలో 76 గురును యింజనీరింగు వర్కుమోటరులో 62 మందియును పనిచేసిరి. లోకో మోటరులెండుగారు సానుభూతిని కలిగియున్నారు. మరల చేరగోరవారి నందరిని చేర్చుకొనుచున్నారు. ప్రెయిసులు సరిగానే నడుచుచున్నవి. ప్రయాణీకుల కెట్టి యిబ్బందియును కలగలేదు. అ. ప్రె.

బోల్లివిస్తులను తొలగించు బిల్లు

అభిప్రాయములు - కారణములు

బోల్లి విస్తులను తొలగించు బిల్లుయొక్క అభిప్రాయములు, అబిల్లుకు గల కారణములు ప్రచురపరచవలెనని రాజప్రతినిధిగా రనుజ్ఞ నిచ్చినందున యీ క్రిందివిధముగా ప్రకటించడమైనది.

భారతశాసనసభ బిల్లు నె 32 రు ఆఫ్ 1928

(బిటిఘ ఇండియాలో నుండి ఇండియాక్ బిటిఘపాఠలు కానటువంటియు, స్వదేశీ సంస్థానపాఠలు కానటువంటియు ప్రజలను కొందరిని తొలగించుటకు యీ బిల్లు ఉద్దేశించబడినది.

చట్టముయొక్క శాసనార్థము:—ఈ చట్టమునకు ప్రజాసంరక్షణచట్టము (వచ్చి కు నేఫ్ టీ ఆఫ్) అని పేరు. ఈ చట్టము బిటిఘ ఇండియాలోనుండు, బిటిఘ తెలచిస్థానమునకు, సంతాల్ పరగణాలకును వర్తింతును.

2. నిర్వచనము:—ఈ చట్టమునందు 'ఈ చట్టము ఎవరికి వర్తింతునో' అనుదానికి 'ఇండియాక్ బిటిఘపాఠుడు, స్వదేశీ సంస్థానపాఠుడు కానివా రెవరైనను సరే' యని యర్థము.

(ఎ) బిటిఘ ఇండియాలో శాస్త్రీయసమ్యక్తముగా స్థాపింపబడిన ప్రభుత్వమున క్రమముగా నైనను అక్రమముగా నైనను దౌర్జన్యమార్గముల నవలంబించి తొలగించుటకును యీ ప్రభుత్వమున గాని, దానిపక్షముల గాని తొలగించుటకును, ప్రభుత్వవ్యతిరేకములను కూసిచేయుటకుగాని, వివిధసంఘముల ప్రజలలో క్రుత్వమును అనూయను అధికముచేయుటకు గాని ఆస్తులను విధ్వంసము చేయుటకుగాని, అన్యాయము అక్రమముగా జోక్యముకలగజేసికొనుటకుగాని ప్రయత్నించువారును,

(బి) ఈ ప్రభుత్వపు అధికారమున గాని, ప్రభుత్వమున గాని, శాశనముచేయుటకు గాని, పారిశ్రామిక వ్యాపసాయక కలహములను, అట్టి తిదితర కలహములను పెంపుచేయుటకుగాని అట్టివారిని ఉపయోగించువారు గాని.

(సి) బిటిఘ ఇండియాలో గాని, మరియెచ్చటగాని మీదకేర్పొనబడిన (ఎ, బి లలో) కార్యములు చేయుటకు ఒక సంఘమున సభ్యులుగనుండువారును, లేక అట్టి సంఘమునకు చేరిన మరియొక సంఘమునందు చేరినవారగాని యీ చట్టము క్రింద బిటిఘ ఇండియానుండి తొలగింపబడవచ్చును.

3 (1) తొలగించుటకు ఉత్తరువు:—రాజప్రతినిధిగారు వ్రాతములమున తొలగించుటకు ఉత్తరువు పంపవచ్చును.

(ఎ) ఇండియాక్ బిటిఘ పాఠుడు, స్వదేశీ సంస్థాన పాఠుడుకానివారి కెవరికైనను యీ చట్టము వర్తింతుననియు.

(బి) అట్టివారిని బిటిఘ ఇండియానుండి ఇంతకాలమునకు యీ యీ మార్గములనుసరించి తొలగవలెననియు, రాజప్రతినిధిగారి అనుజ్ఞ లేనిది తిరిగి యీదేశమున కాలిపెట్ట వలెననియు, రాజప్రతినిధిగారు ఉత్తరువు పంపవచ్చును.

(2) అట్టివారు రాజప్రతినిధిగారి ఉత్తరువు అయిన పిమ్మట బిటిఘ ఇండియాలో నుండుకాలమున సత్వనరైన కలిగియుండుమని రాజధాని లేక జిల్లా మేజిస్ట్రేటుల ముందర పూచీకత్తులను వ్రాసువలసియుండును.

4. ఉత్తరువును జారీచేసి అమలులో పెట్టు విధము:—

(1) ఇట్టి యీ ఉత్తరువులను అమలులో పెట్టుటకు ఏ ప్రభుత్వవ్యతిరేకమున ఉత్తరువు పంపవచ్చును. ఏ స్థానిక ప్రభుత్వమునకైనను ఉత్తరువు పంపవచ్చును. అట్టి స్థానిక ప్రభుత్వము తన ఉద్యోగి కనికరమున ఆయుత్తరువు నమలులో పెట్టుటకు అనుజ్ఞ నొసగవచ్చును.

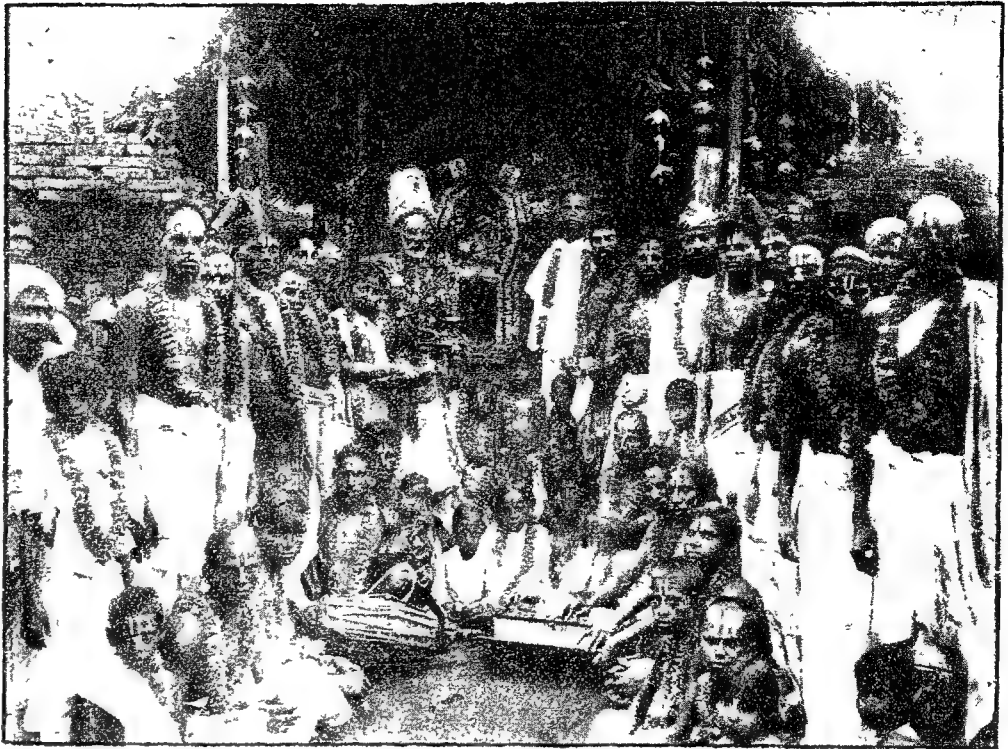
(2) 1898 క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్ పద్ధతిననుసరించి అట్టి యీ ఉత్తరువు ఏ న్యక్షికిగాని అందచేయబడును

(3) అట్టి తొలగింపు ఉత్తరువును అమలులో పెట్టుటకు ప్రభుత్వముగాని ప్రభుత్వవ్యతిరేకముగాని అవసరములను ఎట్టి చర్యలనుగాని పలుపవచ్చును

(4) రాజప్రతినిధిగాని, స్థానిక ప్రభుత్వముగాని, ప్రభుత్వవ్యతిరేకముగాని యట్టి యీ ఉత్తరువు నమలులో పెట్టి అట్టివారిని (బిటిఘ ఇండియానుండి తొలగించుటకు ఏ రేపు సలమందైన నెట్టిస్థితిను అధికారి నైనను ఉత్తరువునందు కేర్పొనబడినవారిని వారి కుటుంబమును తన స్థితియలో నెక్కించుకొని ఉత్తరువునందు కేర్పొనబడిన ఏ విదేశపురేవునకైనను గొని పోవలసినదని గోరవచ్చును.

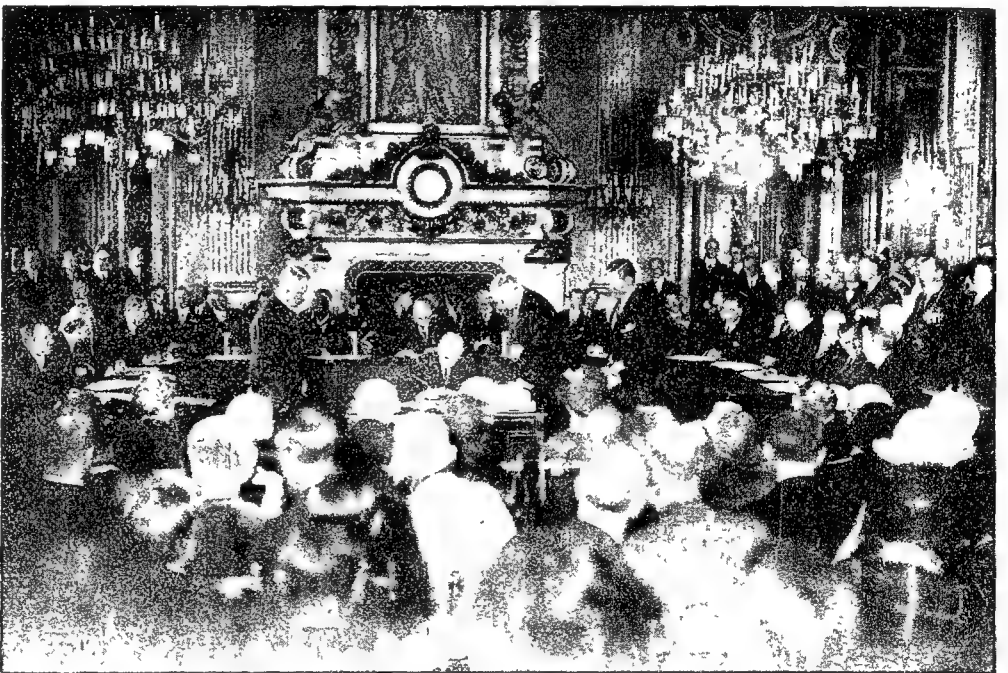
(5) బిటిఘ ఇండియానుండి తొలగింపబడుటకు ఉత్తరువు లా ప గ బ డి న వారి కి వారి కుటుంబములకు ఆయుత్తరువు నందు కేర్పొనబడిన ఏ విదేశపు రేవునకు అయిన పోవుటకు అనుభర్తులను భారత ప్రభుత్వవారు భరించవలెను.

5. (1) ఉత్తరువులొసగబడిన వారిలో ఆ ఉత్తరువునందు గానింపబడిన మార్గముల నతికిరవించిగాని, అట్టివారు వ్రాసి యిచ్చిన పూచీకత్తులకు న్యతిరేకముగగాని ప్రవర్తించినవారిని వారంటు లేకుండ ఎర్రబుచ్చేసి ఒక ఏడాది మైదును జర్నావాదులు కూడ విధింపవచ్చును.

గాంధీ పాఠశాల (రాయపురం)

పుష్పమాలాలక్ష్మతులగు భజనపరులు ఆ బాల గోపాలమును భగవత్సంకీర్తన గావించుట, భజన పరుల చిహ్నములను నెన్నుదుట నామము, దేహమున చందనపూత, కంఠమున సుమమాలికలును, చేత తాళములు, నడికట్టుబిగింపులు గమనింపదగినవి

కెల్లాగు సంధిపత్రము

యుద్ధముల సంత మొందించుట కేర్పడి నానాదేశనమితి

ప్రపంచము దిక యుద్ధములు జరుగకుండ చట్టవిరుద్ధముగజేయుటకై పదునైదు దేశముల ప్రతి నిధులు పారిసుప్తలమందు నమావేశమై సంధిపత్రమును కొరవబడిరి.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల తరపున కెల్లాగుగారు పత్రముపై సంతకము జేయుచున్నట్లుల పై చిత్రము విశదముచేయుచున్నది.

(2) రాజప్రతినిధిగారి అనుజ్ఞలేనిది అట్టివారు ఏదో నకు అపిలుచేయకూడదు. అట్టి అపిలుచు ఏదో వారును రాజప్రతినిధిగారి అనుజ్ఞ లేనిది వాఖలుచేసికొనకూడదు.

ఈ నక్షునక్రింది (పెసి డెన్సి మేజిస్ట్రేటు, పన్నుకాను మేజిస్ట్రేటులు తప్ప తిదితర తక్కువ ఉద్యోగములు అట్టికేసులను విచారింపకూడదు.

6. (1) తొలగింపబడుటకు ఉత్తరువులొసగబడిన వారిలో నెవరైనను పూచీకత్తులను తమ సత్వనరైనమును గురించి వ్రాయుటకు నిరాకరించినయెడల రాజప్రతినిధిగాని స్థానిక ప్రభుత్వముగాని అట్టివారి దేశమును వీడిపోవుటకు ముందు తమ యాధీనమున నుండుకొనుటకు ఉత్తరువును జారీచేయవచ్చును.

(2) అట్టి పూచీకత్తులు 1898 సంవత్సపు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్ పూచీకత్తులతో సమానమైనవిగ తరిగింపబడును.

7. ఇట్టితొలగింపు టు ఉత్తరువులను విచారణ చేయుట కేర్పాటుకను అధికారములేదు.

ఉద్దేశములు - కారణములు

అంతర్జాతీయ సాంఘికవాదులయొక్క విశాసనకరమును ఉద్దేశములను, వారికృత్యములను, భారతదేశమునందు సాంఘికవాదుల ప్రయత్నములను తెలియజరచుటకు ఇటీవల చాలవరకు

సాక్ష్యము వచ్చెను. ప్రస్తుతపు సంఘ ఆర్థికాధారములను ప్రభుత్వమును కూడ వశింపజేసి వ్యవసాయదారుల ప్రభుత్వమును స్థాపింపజేయుటయే వారి మఖ్యోద్దేశమని సాంఘికవాదులు చెప్పెదరు. ప్రజలలో నపంతృప్తిని, శాస్త్రనిరసనభావములను గలిగించి దౌర్జన్యమార్గములనవలంబించి ప్రభుత్వమును ద్వంసముచేయుటయే వీరిమఖ్యోద్దేశము

సాంఘికోద్యమ మూత్రములను ప్రజలకు దెలిపి ఆయుధ్యమువ్యాప్తికొరకు యీ సాంఘికవాదులు తమ ప్రచారకలను యిండియాకును యితరదేశములకును పంపుచుండురు ఇట్టి ప్రచారకలపై సాంఘికోద్యమము ఆధారపడియున్నది. అట్టి సాంఘికోద్యమ ప్రచారకులు భారతదేశముననుండుట చేసెనుగాదు! ఆకారణమున అట్టివారిని బిటిఘ ఇండియానుండి తొలగజేయుటకు యీ బిల్లు తయారు చేయబడినది.

జె. కె. రాయ,

ఎల్. గ్రహమ్,

21-8-28

భారత ప్రభుత్వ కాపనశాఖ కార్యదర్శి.

ఉద్యోగాలు

(6)

పిల్లవాని అన్నప్రాశన మొదలు ఉద్యోగవాంఛయే. తల్లితండ్రులు బంధువులు కలలకు అన్నప్రాశనవాడు కలము, కాగితము, సాములు, సిరాబట్టి వగైరాలు పెట్టి ఏమిస్తున్నాడో పిల్లవానికి అప్పటియలవడునని భ్రమించుట మనలోయారాము కంటే పుస్తకముగాని, కలముగాని ముట్టెనా ఘన పండితుడై యుద్యోగి యగునన్న మాటే. ఆతంతు దివిలాను 5 ఏండ్ల, 5 మాసములు, 5 దినములు ఎప్పుడు ఆబ్యాయికి ఇచ్చునామని తలిదండ్రులు కనిపెట్టుకొని యుందురు. భోజనములచేపు ఎప్పుడు భరించునా యని బడిపంతులు; నేనవియ్యం, డిక్షియెప్పుడు చిక్కునా యని పుకాహితులు; ఎవరు చూచుచున్నారు. ఇది ప్రాంతపు బీదలయిత్రకు కష్టపరంపరలు ప్రధమమునీతి ఈ నిమగ్నత స్వేచ్ఛానితోధాను కిదియే ప్రాంత-క. ముక్తపచ్చి లారని బాబుడు తోడిబాలకతో గంటలకొలదిని మార్చుచుంటే యాతనికి యమకముగా నుండును. ఒకవేళ ఒకరోజున బడకించెనో బడికి బోలేదేమని యింటనెల్లరు గిద్దించుచుండురు. బోయిమొక్కరిని యేడ్చుచున్నను పండిటబిగించి లాగుకొని పోయి బడిలో పిల్లవానిని పారకేతురు ఇప్పుడు ఆపిపిల్లల గతి యు నడే. అయ్యవారు, కొరడాతోనో చుట్టతోనో బాగుదురు. బండకొయ్య నోకదానిని తిగిలింతురు. ఈ అపస్థితియే తప్పించుకొని మాతృభావలలో ఏదానిగు గేండ్లకో క్షణములు నెట్టుకురు. మారు మంది చదువలలో 90 మంది ఈ పల్లెటూరి పల్లెటూరులు చదువుతోనే పరిపుచ్చుకొందురు. ఈచదువు కొందరికి ఉపయోగించి కొందరికి మతపునకు వస్తుంది కాస్త ఉపపత్రికల విగిలిన పదిమంది పట్టులపాలయి పోతారు. పట్టణము చేరగాకే అబ్బాయిలకి ప్రాపింగు పయికికట్టు, సిగరెట్టు నైకతపికార్లు, బాలుకాలు కాఫీ ఆలవాటయి ఈ 10 మందిలో ఏనలుగులో నూలులు అయినలు నెట్టుతారు. ఈలోగా క్వార్టర్ల పరీక్షలని, అఫ్ఝియర్ల పరీక్షలని, సాల్వరి పరీక్షలని, తప్పడమని, కెలెండమని, తప్పినవారు కొన్ని చోట్ల కొందరు పోలిపోవడమ, ఆత్మకాత్వలు చేసుకోవడము మన్నగు వింతలెన్నియో జరుగును. తలిదండ్రుల కేమా చేతిచమురు బాగాభిర్యును. వారిపాట్లు భగవంతునికే యెరుక. విగిలిన నలుగురు ఈ తుదకొక్కడు మాత్రం బి. ఏ. నెట్టియనోలేనో. ఎది వట్టెబారివారి చదువు స్థితి. ఇకబస్తీ కాపురమున స్థితియొకము హెచ్చుతగ్గుల నిట్టకీయిండును. అయితే పల్లెటూరి వారి కంటే బిరి సంఖ్యయందు నూలులఘననో, బి. ఏ మున్నగునవి ప్యాపనవారు హెచ్చుగనుండును. ఎందుకంటే ప్యగ్న హమలు, లింది వసతి వగైరాలందును గణక. సాధారణముగా ప్రతియింటా ఒకడు చదువుకొనే వాడుంటామన్న మాటే. ఇక మద్రాసువంటి పట్టణాలలో ప్రతియింట ప్రతివాడు చదువుకై ప్రయత్నించే వాడే. బస్తీకంటే ఈ మహాపట్టణములలో ప్రతి పిల్లవానికి టిఫిన్ కారేజీ మోతయొకటి తప్పదు. ఇంటికి కాలేజీకి మెళ్లకొలది దూరము గణక. 7 ఏండ్లబాబుడు మొదలు వధ్యాపూరించిడికి మాడడం, టిఫిన్ కారేజీ మోతయను భింపవసినదే. వారలను చూస్తేయేమవుతుంది. ఒకొక్కప్పుడు రైళ్లలో ఏరుచేసే అల్లరులు చూస్తే మధ్యాహ్నం భోజనమున కిట్టు పంకట వడుతుంటే నేయిట్లున్నాడు కడుపునిండా లిందియింటే యెంతలేసే పనులు చేతుకోయనిపించుతుంది. ఈ పట్టణములలో చదివేవారిలో నూటికి 90 మందే వా బి. ఏ పట్టణముపొందినారన్నమాటే. ఈ చదివేవారంతా చదువు చదువు నిమిత్తమేనని చదువుచున్నారో లేక ఉద్యోగాపేక్షచే చదువుచున్నారో పాఠకులు గ్రహించగలరు. చదువు చదువు నిమిత్తమేనని చదివేవారు నూటికి ఒకడందరేమో! తక్కినవారి చదువంతయు ఉద్యోగములకొరకే గదా! ఈపట్టణము ఉద్యోగములకొరకే గదా!

కొ॥ 9॥

స్వకేట పత్రిక-లకోర్ బడంబడిక

కేటము హిందువులచేతనే ప్రేరేపింపబడిన దనియు, మహమ్మదీయులెవరో బహు కొద్దిమందే సభకేగిరినియు దానిని సర్వతత్వ పనావేళునకు తప్పనియు సిక్కులు, క్రైస్తవులు దానిని బహిరంగముగ ఖండించినయు ఆవిధాన పంకియు హిందువుల ప్రేరణయే యనియు, పైమను కమిషను చచ్చిపోయెనట కిది ఈరాష్ట్రంగ విధానమును తయారుచేయుటచే దృష్టాంతమనియు స్పెక్టెలరు పత్రిక వాగొనమన్నది. పయి మనుగాడు రాజప్రతినిధి కిచ్చిన తంతి నామౌద్ధావనమనియై మనియు, దానిని బహిష్కరణవాదులచే భంగము కాకుండ కేయవలెననియు హిత వాసమన్నది.

ఆంధ్ర రినెర్ని యూనివర్సిటీ

అభివృద్ధికరములగు కార్యములు

విజయనగరం, సెప్టెంబర్ 17. డా॥ బి. శేషగిరిరావు గారు ఈ కిందివిధముగ వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్ర రినెర్ని యూనివర్సిటీ అధ్యక్షుల నిమిత్తము గత జూలై నెలనుండి నెలకు రూ 90 లు చొప్పున యాయూనివర్సిటీ చాన్సలరుగా నన్ను హెచ్. హెచ్. విజయనగరం మహారాజావారు కాంక్షన చేయించిరి. అప్పటినుండియు యాపం సను ప్రజోపయోగకరముగ కేయటకు ప్రయత్నములు గావించి ఒడుచుచువి.

గ్రంథాలయశాఖ

గత మే నెలలో భీమునిపల్లి నుందు జగవలసిన యాయూనివర్సిటీ వార్షికసభలో గావించిన తీర్మానము ప్రకారము సాహిత్య పరమనందోక సబు కమిటీని గ్రంథాలయ శాఖాభివృద్ధికరకు నియమించడమైనది. ఉపసంఘమునకు యాయూనివర్సిటీ అధ్యక్షులు డా॥ బి. శేషగిరిరావు ఎక్కువశీష 5 ఛైర్మన్లుగాను, పి వి రమాయ్యగారు కార్యదర్శిగాను, కె శేషకామ, డి. జగన్నాథం గార్లు సభ్యులగును నియమింపబడిరి.

ఉచిత పఠనమందిరము

ప్రైయవసంఘమువారి నూచన ననుసరించి ఈనెల 6 తేదీని మహారాజావారి జన్మదినము వాడు ఉచిత పఠనమందిర మొకటి విజయనగరం మెయిన్ రోడ్లలో లాజములు మేడలో నెలకొల్పబడెను. ఇందు ఐన వార పక్ష మాసపత్రికలుగలవు శేషకామగారు ప్రా. కె. ఎస్. రామమూర్తిగారు ప్యరజ్య హింసాపత్రికల నుచితముగ నిచ్చుచున్నారు. దువ్వూరి జగన్నాథ శర్మగారు ఆంధ్రపత్రికను తమ ఆర్థికపథకు బదులుగా నచ్చుతదితర పత్రికలను ఉచితముగ నిచ్చుచున్నారు. డా॥ శేషగిరిరావు వారు తమభారతి వైతరణి కలింగ త్రిలింగ మురళి మున్నగు పత్రికల నొసరుచున్నారు.

ఈపఠనమందిరము యావట్టామధ్యభాగమున నున్నది. పగటి కాలమున చాలభాగమునకును దీనిని తెరచియుండుట శీర్షాట్టు జరుగుచున్నది. ఈయూనివర్సిటీ గ్రంథాలయమున తెలుగు కాఖిలాడ అభివృద్ధి జెందుచున్నది. ఈఖిల కెట్టి బహుమతు లొసగినను కార్యదర్శిగారిచే కృతజ్ఞ తాత్పర్యముగ నందుకొనబడును.

ఇతరగ్రంథాలయములను చేర్చుకొనుట

భీమునిపల్లి పశువేళమున గావించిన తీర్మానము ప్రకారము ఆంధ్రదేశమునందు గల ఇతర గ్రంథాలయములకు యాయూనివర్సిటీ గ్రంథాలయ శాఖలో సభ్యులుగ శేక్సకొనుటకు పథ్యత్వపువార్షిక చందా రూ 2 లు నిర్ణయింపబడెను. కావున ఆంధ్రదేశపు గ్రంథాలయములు ఇంకా సభ్యులుగ చేరవలయునని గోరుచున్నాము. అట్టి పథ్యత్వమువలన యాయూనివర్సిటీ గ్రంథాలయసభలో పాల్గొనుటకు వీలుగనుండును. అట్టి వారికి యాయూనివర్సిటీ ప్రకటనములకుడ పగము ఖరీదుకొనగలడును.

వర్తకపీఠము

గత ఆగష్టులో దేవిభవనమునందు యాయూనివర్సిటీ కార్యాలయమునందు ఒకవర్తక పీఠము నెలకొల్పబడెను. మద్రాసు ప్రభుత్వపు టెక్నికలు పరీక్షలకు యిందు పి. వి. కరసింహగారు విద్యార్థులను తయారు జేయుదురు

కాకినాడ కేంద్రము

ఈయూనివర్సిటీ కేంద్రము నొకదానిని కాకినాడలో నెలకొల్పటకు గట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి వెంగిమండలమునందు ఒక కేంద్రమును నెలకొల్పటయూ లేక రెంటినాయను ప్రశ్న యీదపరలో జరుగుసభలో పరిష్కరింపబడును.

సత్య హరిశ్చంద్రీయము

(5-వ కూర్పు) 1-0-0

సాత్రాజిత్వీయము (శృంగారరసము) 0-12-0

(శ్రీకవిత్తాకళానిధి బలిజేషల్లి లక్ష్మీకాంత కవి)

చిత్ర మాధవ నాటకము

(Comedy of errors) 0-8-0

(వర్తకులకు కమిషను) సుబ్రహ్మణ్యభాగవతంతులు

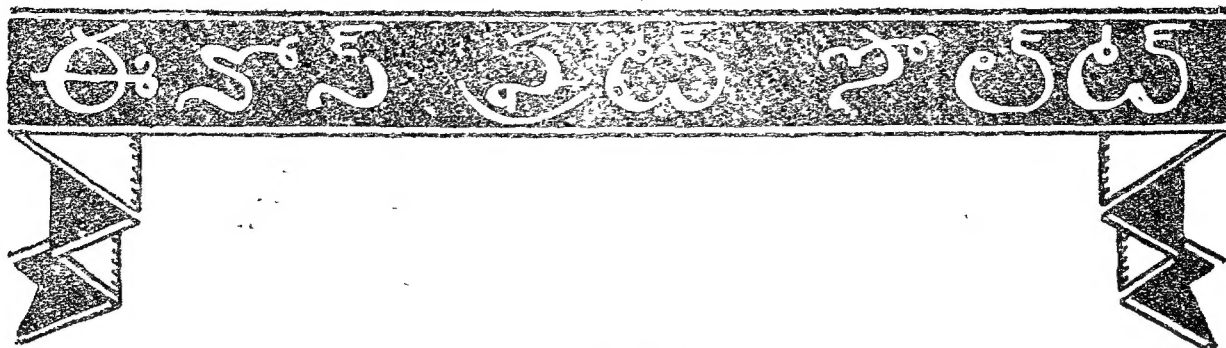
12, పిలాతోపు మైలాపూరు, మద్రాసు

పోలవరం డివిజన్ లో కొండవాగుల వరదలు

24-8-28 తాళిఖా రాత్రి 25-8-28 పగలున్నా సామాన్యమైన వరంమాత్రం కురిసినది. పావనాంజలం వగైరాలలో పుట్టిన యెర్రకాలున, బై శేరి, జల్లేరు, యింకా లెక్కనరాని చిన్నచిన్నవాగుల వెంబడిస్తే 26-8-28 తాళిఖారాత్రి ఆపరిమితమైన వరదవచ్చి గొప్పగొప్ప వృక్షములు, గొర్రెలు, మేకలు, పశువులు, యెన్నిచవిపోయినదిన్నీ మోములిరగని వాసులు చింత, జిన్న, మామిడి, తాడిచెట్లు కొందలైన పెద్దవృక్షములు పొతాళమున నాటుకొనియున్న వంగళేళ్లతో సహితంకొట్టుకొనివచ్చి వాగువెంబడిస్తే వాగుపై భూములమీదనున్నా తొండవనాడుచున్నవి. ఈ యేరులకు గట్టుపైదొంకలతో నున్నా అడవిలోనున్నా దట్టముగా అల్లుకొని యున్న అరణ్యము యావత్తూ యావరదవల్ల యొక్కడకుపోయినదిన్నీ తెలియదు. భూములు యావత్తూ వెన్నెలుకాయు చందమున యనుకతో తెల్లగాయున్నవి. యిప్పటికి గుమారు 180 సంవత్సరముల క్రితం "బై నేటి" కి కన్నా పురంబు బందజట్టుకట్టి సదరు బందకట్టు నీటిఆధారమున గొప్పగొప్ప చెరువులు త్రవ్వించి పల్లపుపైరు సాగుచేయించి బీదనాడలు యావప్పండికి ఆహారము దొరకు మార్గము చూపియున్నారని ఎన్నివరదలు వచ్చినను యాబందకట్టును మాత్రం తీసుకొని పోవుట మరదిపోయి బందకట్టు ఆధారమున వున్న అనేకమంది బీదలను కాపాడుచున్నది. గోదావరి నదికి ధవిశేష్టాంవద్ద కట్టిన అనకట్టువలె యాబందకట్టు తయారుచేసినారు. నేడు వచ్చినవరదవల్ల యాబందకట్టు యేమైనదో కనపడుటలేదు బందకట్టు కట్టిన ప్రదేశము యేదేనునా అది అచకొనుటకు మాత్రం పడెనుటవైపు గోడమాత్రం కొద్దిగాయున్నది. ఈ బై నేటికి జంగారెడ్డిగూడెంవద్ద (జహ్నం) డమైన ఎంతైన నుమారు ఉత్తరేల రూపాయలకు ముప్పై సంవత్సరముల క్రిందట బంగారా దేశముకు తయారుచేయించి యున్నాడు. ఇదికూడా పునాదులలోకి అంతరించి బందకట్టువలెనే ఉత్తరవైపు గోడమాత్రం మిగిలిపోయినది. "ఎర్రకాలున" కూడా యేడే ప్రకారముగా వచ్చి జంగారెడ్డిగూడెం దేవులపల్లి మధ్యమన్న యా కాలముకుట్టిన ఎంతైన మాత్రం కొట్టుకొని పోయినది. మిగిలిన చర్యలలో బై నేటికి తీసిపోలేదు—"జల్లేరు" దీనికి మాత్రం గవర్న మెంటువారు యేవిధమైన కట్టడములు కట్టించి యుండలేదు. కాని యా యేటి ఆధారమున తూర్పు గోదావరిజిల్లా పోలవరం యేజనీడిజిల్లాలో గణపవరం, పుక్కాపూడి, మైసనగూడెం, తాడువాయి, యా గ్రామములలో గవర్న మెంటువారు గొప్పగొప్ప చెరువులు త్రవ్వించి గోదావరి డెల్టాకన్న యా చెరువులు క్రింద నుంపుగా నీటి సప్లయ చేయుచున్నారు. ఈ వరదవల్ల యాచెరువులు యావత్తూ 5-10-20, యా ప్రకారముగా లెక్కనమించి గండ్లుతేసినవి. ఈచెరువుల క్రిందవున్న పల్లపు భూములు యావత్తూ మెరకభూములకన్న యెక్కుగా యనుకదిబ్బలతో కనపడుచున్నవి. ఎర్రకాలున బై నేరు జల్లేరు యా యేరులకు చుట్టుపట్ల పల్లపుపైరు మెరకపైరు అపరిమితముగా నవ్వుమెపోయినవి. పశువుల బీళ్లు యావత్తూ యనుకతో నిండిపోయినవి. మా యేజనీడిజిల్లాకు క్రింద రాయగూడెం వద్ద బై నేరున్నా ఎర్రకాలునయొన్నా కలసి యేక కాలువక్రింద ఎర్రకాలున అనేపేరితో ప్రవహించుచుండును. ఈ రాయగూడెం ఎర్రకాలున వద్దనే కట్టుబడియున్నది. 26-8-28 ఉదయం కి గంటలకు పైని వ్రాయబడిన వరద ఎర్రకాలున బై నేరు రెండున్నా కలసి యా రాయగూడెం చుట్టరించగా ప్రజలు యావప్పండి జడిసి కొండకు కొంతమంది వెళ్లినారు. కొంతమంది గృహములు బిడుపాలక తలుపులు మాత్రం తెరచి గోడలమీద నివసించియుండగా ఈ గంగాధివానీ ఆగృహములలో ప్రవేశించి తన యచ్చనచ్చినట్లు నాట్టుమాడి ప్రతి సంవత్సరం ఆగ్రామరైతులు యెచ్చు కట్టుములు గొర్రెలు మేకలు పశువు కుంకమ పుప్పుకురి కొన్ని గృహములను మాత్రం వెంబడి తీసుకుపోయినదట, కొన్ని గృహములను పడగొట్టినదట. పేదనకు మాత్రం కట్టుడిట్టుగా కట్టిన కొన్నియిండ్లు ఆకారముతో మాత్రం యున్నవిట. ఇంకా దిగువ పోతవరం ఆవైపుల కొన్నియిండ్లకున్నా మనుష్యులకున్నా కూడా నష్టమని చెప్పుచున్నారు. పరియైన సంగతి తెలిసియుండలేదు. ఈ వరదవల్ల బీద రైతులు అనేకమందికి నష్టం కలిగి చాలా విచారించుచున్నారు. అపురూపముగా పాపికోండలలో గంగపాంగి యావిధముగా బ్రహ్మాండమైన వరదలతో ప్రవహించి నష్టము కలుగుతేసినదిగాని కేవలముకాదని యొక్కడ ప్రజలయొక్క అభిప్రాయమైయున్నది.

బయ్యనగూడెం. మానాప్రగడ చలపతిరావు.

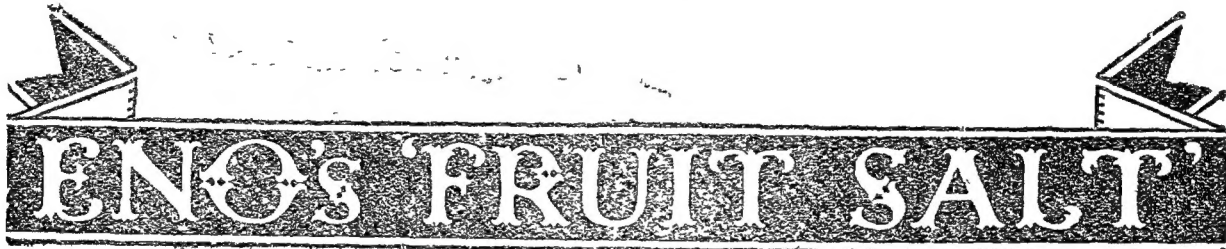
మీ ముఖాకృతినిబట్టి మీకు ఈనో అవసరమని తోచుటలేదా?

మీ కండ్లయొక్క పొడగు పోయినవా? మీ కీరముగంతు మొక్కిములు, వుండు లేచి ఒక్కతాకారమును దాల్చినవా? అట్లయిన ఈనో "మీ మీద కావలసినది, ప్రతినిత్యము ఉదయం ఒక గ్లాసు నీళ్లలో ఒక టీ స్పూన్ ఈనోను వేసి త్రాగుదు, కీరముగంతు విషవాయువును, అశీర్వచక్రాములను తొలగించి రక్తమన్ని చేయును. రక్తముచెడుట చేతనే మాఖనికాసము బిగ్గులు, గడక "ఈనో" నే నేనించుచు మంచి గుణివ్యులగు, నేనించుటకు కచ్చితా నుండును.

ఉపయోగించుటయందు చాల సులభమైనది. ఖర్చు తక్కువగునది. గు వత్సరముల కెక్కువగా ప్రపంచ వందల ఖ్యాతి గాంచుచున్నది.

తయారగు వత్సమ కేరటతో కాక బడదు. టె. సి. ఈనో టెబిలెడ్, అదనం, (ఇంగ్లండు) ఫ్రూట్ సాల్ట్, ఈనో అను కేర్లు మరయొక్క లేబిల్ మొదలన రిజిస్టరు ట్రేడ్ మార్కులు గలవియుండును.

ప్రతినిధులు:—టి. ఎన్. ఆర్. గిరెట్, 1/17 అర్మీయ్ వీధి, మదరాసు.

నైజాంరాష్ట్రములో ఆంధ్రోద్యమము

రాజకీయరాహిత్యసభలకు బాబెహుకూముతు కావలెననుట

శ్రీకరంజి సమస్తపంపలకాలపత్తైన భరితాండమున నివసించు వివిధ రాష్ట్రవాదులలో శాంధ్రులు నొకడను, ప్రాచీనమును మహాత్మ్యతదళ సభభవించి ప్రఖ్యాతిని బడసినవలయు జగద్విదితము. కాశీయ వశబాదగు ప్రతాపరుద్ర మహారాజు యోధమణియగు కద్రమరేని శ్రీకృష్ణరాయలు మొదలగు ప్రముఖులచరిత్రము మనపూర్వోన్నత్యమునకు సాక్షి.

ఆంధ్రులు విద్యాభ్యాసమునకో ధనాభ్యాసమునకో ఉద్యోగమునకో వృత్తిశీలభ్యాసమునకో లేక ఏకారణాంతరముల వలన నామ అన్యరాష్ట్రములయందు నివాసముల నేర్పనకొని నను పీరందగు ఒకరితో నొకరు సంపర్కము కలుగజేసకొన నలసియున్నది. ఆంధ్రులు మొట్టమొదటిసారియు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము కలవారగుటచేతను సహజనైపుణ్యముచేతను ధర్మార్థచింత గలిగియుండుటచేతను యెచ్చటికరిగినను కీర్తిమంతులుగ నే మెలగుచున్నాడు.

నైజాం ఆంధ్రులందుకు నద్యవము. 22 ఫిబ్రవరి 21, 22 మొదలకలగునాదిన నల్లగొండ ఆంధ్రసభలు యావిషయమును నెల్లడించుచున్నవి. ఆంధ్రసంస్కృతినిలయము, భజనసమాజము, నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజనసంఘము, కరాఫిర్గి నీపాతకాల మొదలగు సాంఘికసంస్థలు; నీలగిరి, రాయచూరు, గోల్కొండ మొదలగు తెలగుపత్రికలు ఈసంవర్షమున కొనియాడవలసినవి. మాఖరగవురపు ఆంధ్రులు వీరిని ఆదర్శముగా పెట్టుకొనిన శీఘ్రములోనే అభివృద్ధిని బొందగలరు.

వైసభల సమావేశవరకు సంవత్సరము మోహరము 1840 హిజ్రీకాలమునకు మహాభువనహిందవి నవాబుప్రభువుగారి ఫర్మానమున ప్రాంతీయమునకు తీర్చినవలస విషయముగా ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞ బహుమతి స్థానికాధికారులు నిర్బంధముగలిగియుండు, ప్రభుత్వమువారు సభలు కూడకున్న 21 మోహరమువారి తాడుగ, టువరకు ఆజ్ఞ ఉపసంహరించుట చాలసంతాపకరము గు విషయములు. క్రిందటి కెండు సంవత్సరముల రాజకీయములు కాని సభలకు బాధించుచుండు అజ్ఞను కర్తవ్యమున నైజాం రాష్ట్రవాదులేకాక ఖిందాంతరములందున్న పశ్చిమాంధ్రులు కాంధ్రసంఘమైన బొంబాయి ఆంధ్రజనసంఘము, వంగవిభాగ ఉత్తర అస్సామ సంయుక్తగుర్జరాష్ట్రము వాస్తవాంధ్రులు కాంధ్రసంఘమైన ఖరగపురపు ఆంధ్రజనసంఘము యావిషయమై తీర్మానములు గావించి శ్రీహరి ప్రభుత్వోక్తమునకు పంపించియుండిరి.

భారతదేశమునందుగల ఆంధ్రులందరి ఏకాభిప్రాయమును సమకేయమున నల్లగొండసభా హక్కుతీర్మానము ననుసరించి రాజ్యాంగవిషయములు కానట్టి సాంఘికసభల సమావేశమునకు బాధించుచుండు పాంధ్ర అవసరముచేదని దయాపూర్వకమును ఫర్మానము మహాభువనహిందవి నవాబు ప్రభువుగారు జారీచేయుటకు గాక అది ప్రార్థించుచున్నాను.

నైజాం రాష్ట్రములోని ఆంధ్రోద్యమము సాగించుచున్న ఆంధ్రకాయకులందరు కొనియాడవలసిన వారు అన్యరాష్ట్రములలో నున్న ఆంధ్రులతో సహా మీద సంపర్కము గలిగించు కొనిన మనలో విరహార్థమున కృత్రిమాంబు యత్నములు శీఘ్రముగానే తొలగింపగలవు.

నైజాం రాష్ట్రాంధ్రుల ఐక్యీకరణకి భగవంతుడు తోడు సమకావి.

ఎ. లక్ష్మణరావునాయుడు నిర్వాహకార్థవర్తి-ఆంధ్రజనసంఘము. ఖరగపురము.

భద్రాచలం యనుపదారి

పశ్చిమగోదావరిజిల్లాకు ఏలూరే ప్రధానస్థానముగా చేయబడెనని చివర కిప్పుడు సికతడినది. మొదటిసారియు యీ జిల్లాలో ఏలూరే ప్రామాఖ్యత వహించియున్నది. ఇప్పుడు భద్రాచలమునుండి ఏలూరుకుగాని నిడదవోలుకుగాని రైలుమార్గము నిర్మింపబడునను వచంతులు చాల ప్రబలముగా నున్నవి.

భద్రాచలమునుండి చింతలపూడి మీదుగా ఏలూరుకే రైలు వేయవలసినని యెల్లవారును కోరుచున్నార. జిల్లాకలెక్టరును జిల్లాబోర్డు నియోజిత అధ్యక్షుడునుగూడ ఏలూరుకే రైలు వేయవలెనని అభిప్రాయపడినట్లు తెలియుచున్నది.

ఈ యనుపదారిని ఏలూరుకే కలువలెననుట కన్ని యోకారములుకలవు. ఏలూరు గొప్పవర్తక స్థలము. మంజుషునకు ప్రధానపట్టణము. రైల్వేవారు ఏలూరులో నిడివడ్లకున్న రైలు స్టేషనులుగాక క్రొత్తగా మరియొక స్టేషనునుగూ కట్టవలసియున్నాడు. భద్రాచలంకలగోరు యాత్రికులందరను మొదట ఏలూరే వచ్చెదరు. ఏలూరు నుండి చింతలపూడికి మోటారుబస్సు తెల్లపుడు సరిగా రాకపోకలు పలుపుచున్నవి. చింతలపూడినుండియు భద్రాచలము నుండియు రాదగిన అడవులవస్తువు లన్నియును ఏలూరు బజారుకే విస్తారముగా వచ్చుచుండును. క్వరలోనే ఏలూరులో బాలుర తోక పెండుగ్రేడు కాలేజియును బాలికలకొక ప్రైవేటు యను యేర్పరుపబడును. గుడిచాడ భీమవరం యనుపదారి యందుల కైకలూరు రైలుస్టేషనుకు ఏలూరునుండి, కొడ్దువేయూరు న్నూరు. ఈ పరి పూర్తికావచ్చినది. మండలాభివృద్ధినిగోరు వారందరు యావిషయమున రోకాభిప్రాయాలై జనించేయి గోరెదను. ఈ విషయమున పెనుకటివలె ఏలూరువారిని నిడదవోలువారిని ఎట్టిపోటీయును యుండగూడదు. ఏలూరు ముఖ్యపట్టణముగా నిర్ణయింపబడినందున నిడదవోలువారు పచ్చాముతో తోడ్పడుచునని నమ్మగలను.

మండల శ్రేయోభిలాషి,

ఇక బాహుక ముఖ్యపాత్రధారులందున్న శ్రీ వి వి ముప్పా
రావుగారిని గురించి, వీరువచ్చునరకు ప్రేతకుల అందఱును సన్నలే
మిచే, అంతవరకు బాటకము రక్తికట్టలేదు. ముమ్మాదు ఖల్ల డొండు
వీరు వచ్చుననికి, గుసగుసలు పల్కెను. ప్రేతకుల అందఱు గుడ్డవేసిన
నూరకుంటిరి. సర్వదృష్టలందు బాటకరంగమున పడిన ముప్పారా
వుగారు, పర్వద్ధునివలెనున్న ప్రేతకుల ఆ యోధుల కింకమును
అపుడే సిరిరి. పద్యము పాడిరి. పుష్కలట్టకు

